

פּוילן האט פערבאפּט אַ ענגלישן קוילען-מאַרק ערקלערט דער בערג-אינדוסטרי-מיניסטער אין ענגלישען פאַרלאַמענט.

**רויטע ארמעי פונט אויס נייע אַ לאדזער סטודענטן בעגעהט
זעלבסטמאָרד אין וואַרשא.**

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון איגנער קאַ-
רעספּאָנדענט) אויף קופּעצקא 8 האָט מיט איהר
חבר'טע געוואָלט ריווע העפּער, אַ לאדזער סטו-
דענט, 21 יאהר אַלט, איהר פאָטער משה וואָלט
אין לאָדו אויף זשעראַמסקי 47 און האָט דאָרט אַ
געוועלד פון געפּעקט. זונטאָג איז זי אַרויס פון
דער היים, שפּעטער האָט זי אָנגעקלונגען צו דער
חבר'טע און זיך מיט איהר טעלעפאָניש געוואונ-
שען אַ "זיי געוואנט", ווען יענע האָט אָנגעהויבן
זוכן האָט זי צווישן די פאפירען געפינען אַ
בריוו, אין וועלכען העפּער געזעצט זיך מיט
איהר. צוויי זענען אַדוואָקאטען צוויי טאָג און
מ'האָט וועגן דעם גאַנצן געוואוסט. געכטען
האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די לאָדזער סטודענט-
טין האָט זיך נאָך טעלעפאָניש געזעצט מיט
איהר חבר'טע, זיך געלאָזט צו דער ווייכעפּל.
פאַר'ן בריק האָט זי געטראָפּן אַ בעקאנטען
ינגעלעכען, וועלכער איז מיט איהר אַביסעל מיט-
געגאַנגען און אין זיינע אַיגען איז זי צוגעלאָפּן
צום בריק און זיך אַריינגעוואָרפּן אין דער
ווייכעפּל. היינט איז קיין וואַרשאַ געקומען דער
פאָטער פון דער זעלבסטמערדערין.

שרעקליכער אויפרייס פון אַ מאַטאָר.

מאָדריד, 28 (ספּע, טעל.) אויף דער פלאזשע
פון אַלמאָנער איז פאַרגעקומען אַן אויפרייס פון אַ
מאָטאָר. 3 פּערזאָנען זענען דער'הרג'עט געוואָרען.
איגנער - שווער פּערוואַינדעט.

ב' ערליך, 28 (ספּע, טעל.) פון מאַסקווע איז
מען מורע, אַז אויף די גאַנצענסטע גרויסע מאַ-
נעוועס פון דער רוסישער אַרמעי וועלכען איסנע-
פונט ווערען נייע געטוישט גאָנצן און די מיטלען
זיי צו בעקעמפּען.
אַזוי ווי ביי די לעצטע מאַנעווערעס זענען גע-
ווען פאַרפּאָלען מיט דער ציווילער בעפּעלקערונג,
וועלכען דאָסמאָל די מאַנעווערעס פאַרקומען אין אַ
געצונד, וואו אַרום אויף אַ מרחק פון עטליכע קי-
לאַמטער וועלכען זיך קיין ציווילע מענשען נישט
געפינען.

אַמעריקאַ פערקלערט די שטייערען.

וואַשינגטאָן, 28 (ספּע, טעל.) די קאָמי-
טעי פון סענאט און רעפּרעזענטאַטען-הויז איז
געקומען צו אַ הסכּם וועגן דער סומע, אין וועל-
כע עס דאַרף פערקלערט ווערען אין קינפּטיגען
ביודזשעט יאהר די שטייערען-לעסט. די סומע איז
בעסטעמט געוואָרען אויף 228 מיליאָן דאָלאַר.
צוואַנד, וועט אינגאַנצן אָפּגעשטעלט ווערען דער
שטייער פון אויסמאַכטליכען.

אַגודה מאַכט שבת פאַר זיך.

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש פון איגנער קאַ-
רעספּאָנדענט) אין לאָקאַל פון דער אַגודה איז פאַר-
געקומען אַ צוזאַמענפאַהר פון עטליכע צעהנדלינג
סחרישע בעקס. ס'איז בעשלאָסען געוואָרען צו שאַ-
פּען אַ נייעם קאָאָפּעראַטיווע פּערזאָנל אַויפּן מאַס-
טער פון דעם שוין עקזיסטירענדען. ס'איז געוועהלט
געוואָרען אַ נייער ראַט פון 21 פּערזאָנל, אין וועל-
כען ס'זענען צווישן אַנד. אַריין ראַטמאַן מענדעל-
סאָן און משה וואָדיסלאַווסקי פון לאָדו.

קוהלעך-גרובען פּראָדוצירט 330 מיליאָן סאַן קוהל-
לען, פון וועלכע 250 מיליאָן זענען פּערזענלעכע
געוואָרען אויפּן אינערליכען געברויך און אויף עקס-
פּאָרט און די רעשט איז פּערבליבען אין רעזערוו.
דער מיניסטער האָט דערפּי אונטערגעשריבן, אַז
דער קוהלעך-גרעכער-שטריק, וועלכער האָט גע-
ווערט 7 חרשים האָט אונטערגעבראַכען די קאָ-
נונסטור פאַר די ענגלישע קוהלען. ס'דאַרפּען איצט
געמאַכט ווערען די גרעסטע אָנשטרענגונגען צו פּער-
בליבערען די פּראָדוקציע, ברי צו ראַטעווען דעם
עקספּאָרט. געזיך לאַנג דויערנען שטריק האָט
פּוילען געוועזען צו בעהערשען די אויסלעגערשע מערק-
און איז געוואָרען פאַר ענגלאַנד אַ געפּהערליכער
קאָנקורענט, האָט פּערעגרינט דער מיניסטער.

לאַנדאָן, 29 (מ.א.ה.) צוויי רעפּוטאַטען האָ-
בען אין פאַרלאַמענט אָנגעפּרענט דעם בערג-אינ-
דוסטריע-מיניסטער וועגען די אויסוויכטען פון דער
ענגלישער קוהלעך-אינדוסטריע.
דער מיניסטער האָט געענטפּערט, אַז ער
זעהט נאָר אין וועג צו בעסערען די לאַנגע - צו
פּערלענערען די אַרבייטס-צייט אין דער אינדוסט-
ריע, האָט ס'וועט פּערבליבען די פּראָדוקציע מיט
צוויי שילונג אויף אַ טאָן און וועט אַזוי אַרום פּער-
שטאַרקען די קאָנקורענץ-פּעהינגקייט פון די ענג-
לישע קוהלען. די רעגירונג האָט פּערקלענערט צו
אַ מינימום דעם טראַנספּאָרט-טאַריף אויף קוהל-
לען און קען מעהר נאָר נישט טאָן אויף דעם
געביט.

אין פּערלויף פון יאהר האָבען די ענגלישע

פאַרשטעהער אַ בילדונגס-מיניסטעריום בערגריסט די גרונדשטיין-לייגונג פון הויז אין דער "החלוץ" פערמע אין גראכאוו.

וואַרשא, 29 (טעלעפאָניש). היינט נאָכמי-
טאָג איז פאַרגעקומען אין גראַכאָוו די פּיערליכקייט
פון לעגען דעם גרונדשטיין אונטער'ן בנין פון
הויז פאַר דער "החלוץ" פערמע אין גראַכאָוו. דאָס
הויז ווערט אויפגעבויט אויפּן פלאַץ, וועלכער איז
געשאַקען געוואָרען דעם "החלוץ" דורכ'ן ה' דאָך-
טאַראַוויטש מיט אַלע מאָדערנסטע איינריכטיגען.
און אַלע גלייטיגע ווירטשאַפּט-געביידעס. און ווערט
צוגעפאַסט פאַר אַן אינטערנאַט פאַר 60 חלוצים
און חלוצות.
די פערמע האָט שוין אין פּערלויף פון איהר
9-יערהריער עקזיסטענץ געגעבען די גלייטיגע לאַנד-
ווירטשאַפּטליכע צוגרייטונג 250 חלוצים און חלו-

צות, וואָס זענען אָנגעפּאָרען קיין א"י און זענען
בעשעפּטיגט דאָרט ביי פּערשידענע לאַנדווירטשאַפּט-
ליכע אַרבייטען.
צו דער פּיערינג זענען געקומען פּערשידענע
מלוכה'שע, שטאַטישע און יידישע אָרגאַניזאַציעס
און אינסטיטוציעס, געזעלשאַפּטליכע טוער, סייס-
דעפּוטאַטען, פרנסים פון דער קהלה א. א.
ס'זענען געהאַלטען געוואָרען רעדעס און בע-
גריסונגען. צוואַנד, האָט אין נאָמען פון שטאַט-
פּרעזידענט בערגריסט לאַווינסקי ד"ר ביכאָווסקי, אַ
קורצע בערגריסונג האָט אויך געהאַלטען דער פאַר-
שטעהער פון בילדונגס-מיניסטעריום.

גמנסיה עברית ש. י. קצנלסון : זונטאג, ד. 3. יוני 28
אגודת העבודה : זונטאג, ד. 3. יוני 28
פארשידענע : זונטאג, ד. 3. יוני 28

פארשידענע

עס וועט צום ערשטען מאל אַ פּענערהאַרט ווערען
דאָס לעצטע ווערק פון יצחק קאצענעלסאן
(2) "די יאלקע" אַריגינעלע קאָמע-
דיע אין 1 אַקט.
אין דער פאַרשטעלונג געהערן אַנטויל אַלע שילער.
בילדעטען שוין צו בעקומען טעגליך פון 4 ביז 7 נאָכמיטאָג אין קאָנצעלצאָרע פון גימנאזיע ביי דער קאָסע פון פּילהארמאניע.

בעוואוסטע לעהר-אנשטאלט
בית-ספר תורה ודרכ ארץ ילדים
פון הענעך ליטוויץ, לאדו, בושעושינער 5
מאכט בעקאנט, אַז ציליב דער פּערזאָנל פון דער שול-מאָכט דאָרפּען אַלע
קינדער, וועלכע ווילען לערנען אין פּריוואַטע לעהר-אַנשטאַלען איינגעשריבען
ווערען שפּעטעסטענס ביי'ן 1-טען טשערווייעץ (י"ג סיון). אין געזענפאַל
דאָהט די קינדער איינגעשריבען צו ווערען אין די שטעטישע פּאַלקס-שולען.
די דאָזיגע פּערזאָנל איז חל אַזוי די ביי-אַינצייגע תלמידים און נעמט אויך
אַרום די קינדער, געבוירענע אין יאהר 1921. איינשרייבונגען ווערען אָנגע-
נומען טעגליך אין דער שול-קאָנצעלצאָרע.

מאכאזש-און-היר
נימנאסטיק-שולע און
קאפינעט
פון ר.ר. מער.
ב. שמירגעלד
ענטפּרעכט 51-59, פּאַל. 8-89
"קאָנפּאָנער" - פּערזאָנלעכע
פּערזאָנלעכע, געוועזענע שפּערישע
געזיכט, שרעקליכע, סחור-
אָרשטאַטונג, געקאָפּטע
העכשטיקע, געזענפאַל פון
יוניש שוואַכע קינדער (נרעסען).
אָר דעם ערדינגן די שולע
יערם אַרויסגעגען אַ צירנדיג
צעמפּאָנג פון 3-5 נאָכט

אַכטונג, בעקער-מייסטער!
די פּערזאָנלעכע האָט אויף איהר זיצונג פון 29 מאי איינשטימיג
נישט אנגענומען די דימיטע
פון מ. פאזנאנסקי אלס פרעזעס
און דריקט איהם דערמיט אויס דעם פּולסטען צוטרוי און ה'
פאָזנאנסקי האָט צוריק איבערגענומען זיין אַמט.
די פּערזאָנלעכע פון בעקער-מייסטער-פּערזאָנל פאָמאָרסקא 15

פאליסעו
פון די רוסישע געזעלשאַפּטען
"ראסיא", "פּעטערבורגער", "ושיטשע" פון 1835
נעמט אָן צו רעגיסטרירען דאָס פּערזאָנלעכע ביוראָ פון
מ. שיינבערג, ווסנאדניא 39
טעלעפאן 29-04
טעגליך פון 11-2 פאַרמיטאָג און פון 3-6 נאָכמיטאָג.
דערמיט מאַכען מיר בעקאנט, דאָס היינטיג, מיטוואַך, 4 אַ זייגער נאָכמיטאָג
קומט פאַר צום ערשטען טערמין אין אייגענעם לאַקאַל, ציגעל-גאָס 53

Dr. med.
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האַר-
און הענטקייטע קראַנקהייטען.
סעקער-שוועקע, לישה און ראַק,
יענגענשאַהלעך און קהאָרן-
ליכט, עלקטרא-סערעספּיע.
נעמט אָן פון 12 ביז 3 נאָכט.
און פון 6 אָפּווער ביז 9 אָהין

בערהאנטמאכונג.
דער בעוואוסטער **רעסטאראן** פון מ. פאגעלמאן
צווייט-קלאַסיגער 42 צעגעלניאָגא 42
מאכט בעקאנט דאָס ג' פּובליקום דאָס נאָך אַ גענצליכען רעמאַנט איז ביי מיר צובעקומען
שמאָקאָפּטע מיטאגען און אווענד-ברייט צו מעסיגע פּר.
מירלינגע און פליישיגע! שנעלע בעדינונג! שטרענג כשר!
דער בופּעט איז פּערזענלעך מיט אַין און אויסלענדישע געמערענקע.
מיט אַכטונג מ. פאגעלמאן, צעגעלניאָגא 42.

אלגעמיינע פערזאנלעכע
פון די מיטגלידער
מיט פּאַלענדער טאָג-אַרדנונג: (1) עפּען די זיצונג, (2) וואָהל פון אַ פאַרזייענדען,
2 אַסעסאָרען און 1 סעקרעטאַר, (3) קאָסע-בעריכט, (4) איבערלייגענע און בעשטעטי-
גען דעם פּראָטאָקאָל פון דער רעזולוציאָנס-קאָמיטעי, (5) טעטיגקייטס-בעריכט, (6) ענדע-
רען די סטאַטוסען, (7) דיסקוסיעס, (8) וואָהל פון אַ פּערזאָנלעכע און רעזולוציאָנס-
קאָמיטעי, (9) פּרייע פאַרשלאָגען.
(1) **בעמערקונג:** ביי אַ נישט געניגענדער צאָהל מיטגלידער, וועט די
פּערזאָנלעכע פאַרקומען דעמאלטען טאָג, אין וועלכען לאַקאַל, 7 אַ זייגער פאַרנאָכט.
די פּערזאָנלעכע 444

דער בערהאנטמער
קאליגראף
ל. בערמאן
(דער יונגער) וואוינט אויף
זאוואדוקא 19, סער-
שטאק, און לערנט אויס
שעה און שעה שרייבען
און אויך גוט אַ יידישען
בריוו אין 15 לעקציעס.
געדענקט: זאוואדוקא 19

צוואַמען מיט דער גאַנצער פּאַמיליע בעוויינען מיר דעם פּלוצלינגען
טויט פון איגנער אונטערגעטליכען אָנקעל
אבאנארדמאן נ"ע
שו"ב מפיטריקאוו
המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים!
צבי חיים ראזענבלום און פרוי.

דער דראמאטישער אינטערוויו מיט באראז הינעפעלד וואו ער האט בעשטעטיגט אז זיין מוטער איז א יודישע

ראזוואי און זיין צוזאמענפאך.

סאָרקס לאַמאָן? — פרעג איז איהם ווייטער.
ראַז ווערט דער באַראַז שוין אַביסעל איבער-
ראַשט איבער מיין בקיאות אין ווין יחוס, און ער
ווייזט אַרױס סימנים פון אױפגעשטענענעם. ער האַרפט
יודישלעך מיט די הענט, פערפערט ויך דעם
מאַנאַקל אין אױג און דאָן שטאַמלט ער אַרױס
אַ פאַר אונגעשטױמע ווערטער: „ניין“, „נאָ“, —
„נאָ“, „ניין“, ביז ער גיט מיר פלוצלונג אַ פרעג:
„פון וואָנע ווױסט איהר אױגענטליך, ווער מיין
זיידע איז?“
„מען האָט אונז וועגען דעם טעלעגראַפֿישן
פון בערלין“, — ענטפער איז איהם.
„נאָ, דאָן איז עס וויכער אמת“, — גיט דער
באַראַז ענדליך צו, און נאָרײַט ויך אַנאמטראַהינער
אױף דער פאַנק, אַפּנים, נישט שטאַרק צופורדען
פון מײנע פראַגען.
„מײַנער וואָסער בעמערקט דעם באַראַז אױפֿ-
גערגענקױט און נישט פערשטעהענדיג אונזער געד-
שפּרעך, וואָס איז געפיהרט געוואָרען אין דײַטש,
גלױבט דער מעיאָר, אַז אױך האָב פּעלידיגט דעם
באַראַז, און ער זאָגט צו מיר:
„מײַן הער, דער באַראַז איז אױס מיין נאָסט,
און אױך וויל נישט, אַז ער זאָל פּעלידיגט
ווערען.“
„אַבער, מיר וואָסער, אױך האָב גאַרנישט ברעה
דעם באַראַז צו פּעלידיגען, אױך שטעל איהם פלױז
אױנגע פראַגען, וואָס אױסגערעסירען מיר, אַלס
יודישער צײַטונגסמאַן“, — ענטפער איז דעם
מעיאָר.

קאַרעספּאָנדענט צום „נייעם פּאָלקסלאַמ“
מאַל צוזאַנציק פּאַטאַגראַפֿישע געוואָרען, האָט מען
ענדליך אַרײַנגעלאָזען די צײַטונגסלייט פאַר אַנ-
אַלגעמײנעם, פּלעהערס-אינטערוויו. די דריי
פליהער, האָבע ווײַך אױסגעזעצט אױף אַ פאַנק,
און אין אױן עק און נעמען דער דײַטש קעל,
אינמיטען פּיצמאַרס, און נאָך אַנדערען עק פאַנק
צום באַראַז. אױך האָב ויך צוגערוקט געהענטער
„נאָ, הױבט אָן, פאַיעס“, — גיט אַ געשרי
דער מעיאָר צו די צײַטונגסלייט. עס איז גרינג
צו זאָגען, אַז מען זאָל אַנהויבען, אַז קײנער פון
דער גאַנצער חברה צײַטונגסדערפאַרטערס רעדט
נישט קיין דײַטש.
„רעדט ענגליש“, — רופט ויך אַפּ דער קליי-
נער ריקער דײַטש, קעל, אין אַ זעהר פּערייטשטען
אַקצענט, אַבער דאָך אין דער ענגלישער שפּראַך.
דער עולם ווערט איבעראַשט, וואָס דער דײַטש
רעדט ענגליש און מען לאַכט פאַר שמחה.
„סײַ און נישט אַזוי צו לאַכען“, — רופט ויך
אַ פּיצמאַרס, — קעל רעדט זעהר גוט ענגליש.
אַבער פאַרלירט ויך אַרױסגעשטעלט, אַז
ווייט האָט דער דײַטש מיט ווײַן ענגליש נישט געד-
עקענט געהן, אַרױס, נישט ער האָט פּערשטאַנען
די פראַגען, וואָס די צײַטונגסלייט האָבען איהם
געשטעלט, און נישט ווי האָבען פּערשטאַנען זײַנע
ענטפערס.
הפּלל, אױף מיר איז נאָך אױסגעפאַלען די
מיסיע צו זיין דער דראַמאַטישער צווישען די דײַטשן
מיט די ענגלישע צײַטונגסלייט. אַבער בײַ מיר
איז די דאָזיקע אױפגאַבע נישט געווען שטאַרק אַנ-
געלײַנט, ווײַל מיר האָט ויך געוואָלט אַליין אַ רעד
סאָ מיט דעם באַראַז, וועלכער איז געוועסען אַ
שווינגענדיגער מיט פּעלידיגע הענד און האָט ויך אין
דעם אַלגעמײנעם אױסגערױיאַ אױנגאַנצען נישט פּע-
טיליקט.
צו מײַן גלױק איז צוגעקומען אַ בעאַמטער פון
דער דײַטשער אַמבאַסאַדע, און ער האָט איבער-
גענומען דעם דראַמאַטישערפאַסטען. אױך האָב ויך
אַלזאָ געהאַט צוגערוקט צו דעם באַראַז, און מיט
אַ שטילען קול, נישט וועלענדיג שטערען דעם אַלס
געמײנעם אױסגערױיאַ, האָ באַד איהם שטיל אַ
פרעג געבן:
— „איז דער נאָמען פון אײַער מוטער —
לאַמאָן?“
„נאָ, יאָ“, — האָט ער קורץ און נישט געד-
ענטפערט, פלייבענדיג וועגן מיט פּעלידיגע הענט,
און נאָקענדיג דורך דעם מאַנאַקל מיט אױגען, וואָס
האָבען אױסגערױיאַ אַ וואונדער.
„אױב אַזוי, איז דאָך אײַער זיידע — הער

נאָך אַ צווייטעם איבער שטאַנציע אױף דעם
פּערפֿורירטעם אינעל אין לאַבראַטאָר, וועגן די
ידיפליהער קעהל און פּיצמאַרס און דער באַראַז
הונגעלעך אַנגעקומען אין גוריאַרק. אַ האַלבע שעה
נאָך ווײַער אַנגעקומען, האָבען ויך אין האַטעל ריידן
קאַרלסאָן שוין געפונען מעהר ווי אַ האַלבער הונדערט
צײַטונגסלייט און רעפּאָרטערען אױסער אַ פאַר
טון פאַטאַגראַפֿישע. ווען די פּאָליציי-שמירה אַרױס
און אין דעם האַטעל וואָלט נישט געווען אַזוי שטאַרק
דאָן וואָלטען זיכער נאָך אַ האַלבער הונדערט צײַ-
טונגסלייט ויך געפונען אין האַטעל-קאָרדאָר אױפֿן
נייענטען גאַרען, און געוואָרט צו הערען אַ פאַר ווער
טער פון די ערשטע אײַראָפּעאישע לופט-דרייענער
אין אַמעריקע.
די פּאָליציי האָט אַבער נישט אַלע צײַטונגס-
לייט צוגעלאָזען נאָר די לופט-פליהער, אױך ווייט נישט
וועלכע מעטאָדען די פּאָליציי-לייט האָבען אַנגעד-
ווערעט בײַם אױסקלייבען, ווער עס דאַרף יאָ צוגעד-
לאָזען ווערען און ווער נישט. בכל אופן, אױך בין
געווען צווישען די גליקליכע.
שטעהן מיר שוין, הייסט עס, אין קאָרדאָר
אױפֿן נייענטען גאַרען פון האַטעל, וואו די לופט
פליהער האָבע ווײַך אױסגעקאַרטירט, און מיר וואָר
טען בײַ די צוויי דײַטשען און דער אירלענדישער ווע-
לען זי נאָכערט, בײַ מיט אונז צו רעדען. דאָס
ווערט אַ היפּש ביסעל צײַט, וואונדער די דריי לופט-
רייזערער ריינען ערשט פון ווײַך אַראָפּ דעם ים
שטויב, וואָס האָט ויך אַנגעקליבען אױף ווי אין
פּערלוי פּאָן ווײַער רייזע קיין גוריאַרק. און געמען
אױך אין מויל אַ ביסעל משקה און אַביסען צו.
צווישען די פאַטאַגראַפֿישע צײַטונגסלייט, פאַר-
לייטעטען און אַנדערע הייזע לייט, וואָס האָרטען
אין דרויסען, ענטוויקעלט ויך דערוואַל אַ שמועס.
„ווי מײַנט איהר, רעדען די דײַטשע פליהער
טאַקע בלױז דײַטש, אַדער ענגליש?“ — פרעגט
אױן צײַטונגסדערפאַרטער בײַם צווייטען.
„יאָ, אױך האָב אַמאָל געלערנט דײַטש“, —
ענטפערט דער צווייטער, — „אױך וועל שוין קענען
וויך מיט די דײַטשען דורכריידען, אַט ווייט אױך צו
זאָגען: „דאַנקע שײַן“.
מיט אַמאָל הערט ויך אַ געווענליך: ווי נײַע!
צווערשט קומט אַן דער שטענדיג שמויכלענדיגער
מעיאָר פון גוריאַרק, דושימי וואָסער, און פאַרליר
נאָך איהם קומען אַן די דריי פליהער. שוין אַרױס
געוואָשענע, און פּערקעמטע און אַנגעטון אין ריינע
קליידער.
דער מעיאָר און דער אַפּציעלער גוריאַרקער
קלערפּערס-מאַכער גראַווער וועלען, פיהרען אַרױס
די פליהער אין אַ ספּעציעל צוגענויטען צימער,
וואו עס שטעהן שוין אױסגעשטעלט אַ צוויי טון
פאַטאַגראַפֿישע אױסגערעקטע קאַמעראַס און אַבלייך
ליכט אַפּאַראַטען, פּערטיג צום אױסשײסען.
נאָכדעם, ווי די אַטלאַנטיק-העלדען זענען אַ

אומבעמערקט געהען אַסס מערבי וויכטיגע
געשעענישען...
אַס איז, למשל, אין די שבועות-טעג פאַרגע-
קומען אין וואַרשאַ אַ צוזאַמענפאָך פון דער „ראַז-
וואַי“-געזעלשאַפט, וועלכער איז אַדורך אונטערן
צײַכען פון קאַמף מיט דער „יודישער סכנה“ — און
מיר האָבען וועגען דעם כמעט, ווי נישט געוואוסט.
און וויסען וועגען דעם איז פאַרט בדיא.
סײַ, דײַנע בדיא צו וויסען, אַז אַ דעלע-
גאַט אױפֿן צוזאַמענפאָך, דער קשיאָנדז ווירעמ-
באַחסיק האָט דערקלערט, אַז דער דאָזיקער צוזא-
מענפאָך וועט פּערשטאַרקען און פּעראיינזייטיגקען
די שווערע אַרבייט, (פאַרוואָס שוין אײַנאיינזעצט —
אױך נישט „הײליגע אַרבייט“) וואָס וואָרט אױף די
ראַזוואַצזעס אין זייער פּער-עקסנאָטען קאַמף
מיט'ן יודענטום.
סײַ אױך אױך בדיא צו וויסען, אַז פונ'ם בע-
ריכט האָט ויך אַרױסגעוויזען, אַז די טעטיגקייט
פון „ראַזוואַי“ האָט ויך ענטוויקעלט אין אַלע אַר-
בייט-געביטען.
און דאָס וויסען מיר דאָך, אַז מ'זאָגט
משגע — גלױב...
מען דאַרף אױך גלױבען, אַז דער בעריכט
פון „ראַזוואַי“ באַזירט ויך נישט אױף בלױז פאַר-
זעאָלאָגיע, און אַז די טעטיגקייט איז קרוב לאמת.
ס'האָט ויך אַרױסגעוויזען, אַז די טעטיגקייט
איז נישט בלױז, ווי מיר קאַנען ויך משער זיין,
אַ בלױז שלעגערשע, נאָר זי איז טאַק אױך אַ
וויסנשאַפּטליכע...
עס זענען, צום ביישפּיל, געשאַפּען געוואָרען
פּעציעלע יודען-קענערישע ביבליאָטעקען, סײַ
אַרױסגעגעבען געוואָרען אַגאַדעס-בון פון קריסט-
ליכע האַנדעל-און אינדוסטריע-פירמעס, מיט אַ
ספּעציעלער זאָרגפּעטיגקייט ווערען געשאַפּען מהות
פון נײַע פּערזענלעכע, פאַר וועלכע עס ווערען
אַרגאַניזירט ספּעציעלע קורסען.
הפּלל — וויסנשאַפּט, „אױפֿקלערונג“...
און דאָס אַלץ געהט דאָך נישט צו-פּוס, נאָר
ס'ווערט געאַרבייט לשמה, לטובת דעם טייערען
פאַטערלאַנד!

עס ווערען דאָך סוף-סוף אױסגעצײַט פון
אַרבייטסלױזקייט פיל שלים-מאָדעליקעס אין לאַנד,
דורכ'ן בילדען און אױסבילדען נײַע פאַכמענער
פאַר יודען-קענערישקייט, פשוט'ער גערעדט — פאַג-
ראַם-פלאַלער, דורך דרוקען ענטפערעכענדע בי-
כער, דורך שאַפּען חשבונ'ע לעזער פון ליידיג-ייער
און סתם כוללגעס!
אַנאַרבייט, ווי יעדער אַרבייט, און עס זע-
נען אַ וואַי דאָ נעגונג אַזעלכע, וואָס בענען די
הענד, וועלכע טוען זי.
איז פּערשטעהט זיך, צום סוף אױסגעדריקט
געוואָרען דער פּערזענלעכער פולער צוטרױ און
דאַנק, און —
נאָך דער פּערזענלעכער דיסקוסיע האָט געזע-
מען דאָס וואָרט דער דעם. ווירטשאַק, וועלכער
האָט אונטערגעשטראַכען די גוטגעווינדיקייט פון
שאַפּען אַ שטאַרק געזען - געוויכט דעם יודישען
עלעמענט אױף די מורח-קורסען.
מחמת דער יודישער עלעמענט דאַרטען שטויסט
אַרױס — לױט דעם דעם. ווירטשאַקס מיינונג —
דעם פּאָליטישן סוחר און האַנדלער, איז די
איינציגע לעזונג פון דעם דאָזיקער פראַבלעם — אַנ-
אַקציע פון אַרבעטמיינען דעם פּאָליטער סוחר און
האַנדלערקער אױף די קרעסען, וועלכער וועט
בפּולע ממש אונטערגעשטען די פּאָליטישע כחות אױף
די קרעסען.
יאָ, ריכטיג טאַק!
אַבער צו-וואָס עפּים מאַכען אַנאַיב-וואַנדע-
רונג פון פּאָליטער סוחרים און האַנדלערקער, אַז
ס'איז דאָ אַ סך אַ רעפּלערען וועג:
נעהמען, און אַרבעטמיינען אַהין ספּערק-
סאַרטיק'ן מיט ווײַן חבּריאַ, און ווי וועלען זיך
זיכער אַנאַצח געבען.
איז — אַז מען זאָגט, אַז אױף דער וועלט
זענען דאָ גנבים - אַרגאַניזאַציעס, באַנדיטען-שולעס,
פּערדערע-אונטערזעטען, רוצחים-עטיק-גלױבען
נישט די נאָיאַווע קליינבירגער אין אַזעלכע זאַכען.
טאָ, גאָט — אַט האָט איהר!
לעגאַל, און ס'ווערט טאַלערירט.
מ'ז.

הפּלל, אױף מיר איז נאָך אױסגעפאַלען די
מיסיע צו זיין דער דראַמאַטישער צווישען די דײַטשן
מיט די ענגלישע צײַטונגסלייט. אַבער בײַ מיר
איז די דאָזיקע אױפגאַבע נישט געווען שטאַרק אַנ-
געלײַנט, ווײַל מיר האָט ויך געוואָלט אַליין אַ רעד
סאָ מיט דעם באַראַז, וועלכער איז געוועסען אַ
שווינגענדיגער מיט פּעלידיגע הענד און האָט ויך אין
דעם אַלגעמײנעם אױסגערױיאַ אױנגאַנצען נישט פּע-
טיליקט.
צו מײַן גלױק איז צוגעקומען אַ בעאַמטער פון
דער דײַטשער אַמבאַסאַדע, און ער האָט איבער-
גענומען דעם דראַמאַטישערפאַסטען. אױך האָב ויך
אַלזאָ געהאַט צוגערוקט צו דעם באַראַז, און מיט
אַ שטילען קול, נישט וועלענדיג שטערען דעם אַלס
געמײנעם אױסגערױיאַ, האָ באַד איהם שטיל אַ
פרעג געבן:
— „איז דער נאָמען פון אײַער מוטער —
לאַמאָן?“
„נאָ, יאָ“, — האָט ער קורץ און נישט געד-
ענטפערט, פלייבענדיג וועגן מיט פּעלידיגע הענט,
און נאָקענדיג דורך דעם מאַנאַקל מיט אױגען, וואָס
האָבען אױסגערױיאַ אַ וואונדער.
„אױב אַזוי, איז דאָך אײַער זיידע — הער

נאָך אַ צווייטעם איבער שטאַנציע אױף דעם
פּערפֿורירטעם אינעל אין לאַבראַטאָר, וועגן די
ידיפליהער קעהל און פּיצמאַרס און דער באַראַז
הונגעלעך אַנגעקומען אין גוריאַרק. אַ האַלבע שעה
נאָך ווײַער אַנגעקומען, האָבען ויך אין האַטעל ריידן
קאַרלסאָן שוין געפונען מעהר ווי אַ האַלבער הונדערט
צײַטונגסלייט און רעפּאָרטערען אױסער אַ פאַר
טון פאַטאַגראַפֿישע. ווען די פּאָליציי-שמירה אַרױס
און אין דעם האַטעל וואָלט נישט געווען אַזוי שטאַרק
דאָן וואָלטען זיכער נאָך אַ האַלבער הונדערט צײַ-
טונגסלייט ויך געפונען אין האַטעל-קאָרדאָר אױפֿן
נייענטען גאַרען, און געוואָרט צו הערען אַ פאַר ווער
טער פון די ערשטע אײַראָפּעאישע לופט-דרייענער
אין אַמעריקע.
די פּאָליציי האָט אַבער נישט אַלע צײַטונגס-
לייט צוגעלאָזען נאָר די לופט-פליהער, אױך ווייט נישט
וועלכע מעטאָדען די פּאָליציי-לייט האָבען אַנגעד-
ווערעט בײַם אױסקלייבען, ווער עס דאַרף יאָ צוגעד-
לאָזען ווערען און ווער נישט. בכל אופן, אױך בין
געווען צווישען די גליקליכע.
שטעהן מיר שוין, הייסט עס, אין קאָרדאָר
אױפֿן נייענטען גאַרען פון האַטעל, וואו די לופט
פליהער האָבע ווײַך אױסגעקאַרטירט, און מיר וואָר
טען בײַ די צוויי דײַטשען און דער אירלענדישער ווע-
לען זי נאָכערט, בײַ מיט אונז צו רעדען. דאָס
ווערט אַ היפּש ביסעל צײַט, וואונדער די דריי לופט-
רייזערער ריינען ערשט פון ווײַך אַראָפּ דעם ים
שטויב, וואָס האָט ויך אַנגעקליבען אױף ווי אין
פּערלוי פּאָן ווײַער רייזע קיין גוריאַרק. און געמען
אױך אין מויל אַ ביסעל משקה און אַביסען צו.
צווישען די פאַטאַגראַפֿישע צײַטונגסלייט, פאַר-
לייטעטען און אַנדערע הייזע לייט, וואָס האָרטען
אין דרויסען, ענטוויקעלט ויך דערוואַל אַ שמועס.
„ווי מײַנט איהר, רעדען די דײַטשע פליהער
טאַקע בלױז דײַטש, אַדער ענגליש?“ — פרעגט
אױן צײַטונגסדערפאַרטער בײַם צווייטען.
„יאָ, אױך האָב אַמאָל געלערנט דײַטש“, —
ענטפערט דער צווייטער, — „אױך וועל שוין קענען
וויך מיט די דײַטשען דורכריידען, אַט ווייט אױך צו
זאָגען: „דאַנקע שײַן“.
מיט אַמאָל הערט ויך אַ געווענליך: ווי נײַע!
צווערשט קומט אַן דער שטענדיג שמויכלענדיגער
מעיאָר פון גוריאַרק, דושימי וואָסער, און פאַרליר
נאָך איהם קומען אַן די דריי פליהער. שוין אַרױס
געוואָשענע, און פּערקעמטע און אַנגעטון אין ריינע
קליידער.
דער מעיאָר און דער אַפּציעלער גוריאַרקער
קלערפּערס-מאַכער גראַווער וועלען, פיהרען אַרױס
די פליהער אין אַ ספּעציעל צוגענויטען צימער,
וואו עס שטעהן שוין אױסגעשטעלט אַ צוויי טון
פאַטאַגראַפֿישע אױסגערעקטע קאַמעראַס און אַבלייך
ליכט אַפּאַראַטען, פּערטיג צום אױסשײסען.
נאָכדעם, ווי די אַטלאַנטיק-העלדען זענען אַ

אומבעמערקט געהען אַסס מערבי וויכטיגע
געשעענישען...
אַס איז, למשל, אין די שבועות-טעג פאַרגע-
קומען אין וואַרשאַ אַ צוזאַמענפאָך פון דער „ראַז-
וואַי“-געזעלשאַפט, וועלכער איז אַדורך אונטערן
צײַכען פון קאַמף מיט דער „יודישער סכנה“ — און
מיר האָבען וועגען דעם כמעט, ווי נישט געוואוסט.
און וויסען וועגען דעם איז פאַרט בדיא.
סײַ, דײַנע בדיא צו וויסען, אַז אַ דעלע-
גאַט אױפֿן צוזאַמענפאָך, דער קשיאָנדז ווירעמ-
באַחסיק האָט דערקלערט, אַז דער דאָזיקער צוזא-
מענפאָך וועט פּערשטאַרקען און פּעראיינזייטיגקען
די שווערע אַרבייט, (פאַרוואָס שוין אײַנאיינזעצט —
אױך נישט „הײליגע אַרבייט“) וואָס וואָרט אױף די
ראַזוואַצזעס אין זייער פּער-עקסנאָטען קאַמף
מיט'ן יודענטום.
סײַ אױך אױך בדיא צו וויסען, אַז פונ'ם בע-
ריכט האָט ויך אַרױסגעוויזען, אַז די טעטיגקייט
פון „ראַזוואַי“ האָט ויך ענטוויקעלט אין אַלע אַר-
בייט-געביטען.
און דאָס וויסען מיר דאָך, אַז מ'זאָגט
משגע — גלױב...
מען דאַרף אױך גלױבען, אַז דער בעריכט
פון „ראַזוואַי“ באַזירט ויך נישט אױף בלױז פאַר-
זעאָלאָגיע, און אַז די טעטיגקייט איז קרוב לאמת.
ס'האָט ויך אַרױסגעוויזען, אַז די טעטיגקייט
איז נישט בלױז, ווי מיר קאַנען ויך משער זיין,
אַ בלױז שלעגערשע, נאָר זי איז טאַק אױך אַ
וויסנשאַפּטליכע...
עס זענען, צום ביישפּיל, געשאַפּען געוואָרען
פּעציעלע יודען-קענערישע ביבליאָטעקען, סײַ
אַרױסגעגעבען געוואָרען אַגאַדעס-בון פון קריסט-
ליכע האַנדעל-און אינדוסטריע-פירמעס, מיט אַ
ספּעציעלער זאָרגפּעטיגקייט ווערען געשאַפּען מהות
פון נײַע פּערזענלעכע, פאַר וועלכע עס ווערען
אַרגאַניזירט ספּעציעלע קורסען.
הפּלל — וויסנשאַפּט, „אױפֿקלערונג“...
און דאָס אַלץ געהט דאָך נישט צו-פּוס, נאָר
ס'ווערט געאַרבייט לשמה, לטובת דעם טייערען
פאַטערלאַנד!

וואנעלדיגע רוישישע מיליארדען די מערמורדיגע געשיכטע פון רוישישע מלוכה-אוצר

קומען דערצו איז אױף אַזא אופן: די ראַטער
רעגירונג האָט צוליב דער סכנה פון דײַטשען פאַר-
מאַרש אין יאָהר 1918 מעהר ווי די העלפט פון
איהר גאָלד אַפּגעשיקט קיין קאַזאַן. עס האָט ויך
אַבער שפּעטער אַרױסגעוויזען, אַז דאָס אַרם איז
נישט געווען קיין וויכערער און מען האָט אַ גרויסען
טייל פון דעם אוצר צושלעפט. פון די רעשטלעך
האָט רוסלאַנד געמוזט אַפּפּאַהלען דײַטשלאַנד 250
מיליאָן, אַזוי איז בעשלאָסען געוואָרען אין ברעסט-
ליטאָווסק, אַבער דאָס געלד איז לאַנג נישט געד-
פליבען בײַ די דײַטשען, ווײַל נאָך דעם איז געד-
קומען די ווערסאַלער קאַנפּערענץ און די 250
מיליאָן האָבען אַרבעטגעוואַנדערט אין דער „פאַנק
פון פראַנקרייך“ אין פאַריז, און אױפֿן גרונד פון
געהיימע אַפּמאַכען, זענען זיי פּערטיילט געוואָרען
צווישען דער אַמאַנט. בײַ היינטיגען טאַג געפינען
וויך נאָך דאָ פאַריז אױסער 30 מיליאָן „אין רשות
פון דער רעגירונג“.
דעם אינטערעסאַנטען גורל האָבען אַבער דורכ
געמאַכט די קאַזאַנער מיליאָנען, בערך 300 מיל-
יאָן דאָלאַר. אין יולי 1918 זענען אַרײַנגעפאַלען
אין די הענד פון די טשעכאָסלאַוואַקישע חילות,
וועלכע האָבען דעמאָלט געקעמפט געגען די פאַר-
שעוויקעס. די טשעכאָסלאַוואַקען האָבען אַפּגעפיהרט
דאָס געלד מיט דער וואָלע קיין סאַמאַראַ, וואו
דאָס גאָלד האָט געדאַרפט פלייבען אונטער דער
שנהמה פון דער רוישישער גיירונגס-פּערזענלעכע.
פאַרליר נאָך דעם האָבען אַבער די רויטע חילות
אַנגעהויבען ויך צו רוקען פאַראַויס. די „וויסע“
האָבען אױף ניד אַפּגעצויגען קיין סיביר און מיט
זיי צוזאַמען אין דער קאַזאַנער גאָלד-אוצר אױף
פּערזענלעכע וואַקעסען קיין סיביר, און איינעם אַ
טאַג זענען זיי אַנגעקומען קיין טשעלאַבינסק. די
פּערטערטער פון פאַלק זענען אַרױס אין שטאַט,
(ענדע-וועג 7-טע זייט)

הלוואה אין די שוועדישע פענק, און ווי אַ משפּון
האָט זי געשיקט קיין שטאַקהאַלם גאָלד אין ווערט
פון 5 מיליאָן רובל. די דאָזיקע מיליאָנען זענען זינט
רעמאָלט פּערשוואַנדען געוואָרען אין די געוועלבען
פון דער שוועדישער מלוכה-פאַנק.
ווען אין דער נאַכט פון 6-טען נאָוועמבער
1917 איז די שמירה פון דער קערענסקירעגירונג
פאַר דער מלוכה-פאַנק אין מאַסקווע פּערביטען
געוואָרען דורך אַ פאַטרול פון דער רויטער גוואַר-
דיע, האָבען ויך אין די דאָרטיגע לעלערען געפונען
אַרױס דריי מיליאָר גאָלד-רובל. דער גאָלד-פאַנק
האָט ויך נאָך געברענגעט דורך דעם, וואָס מען
האָט צוריקגענומען פון פאַרקעהר גאָלד-מטבעות
און אױך דורך דער פראַדוקציע פון די גאָלד-גרונד-
בען אין סיביר. אין מאַסקווע קרעמל האָט ויך
געפונען נאָך אַנאָצער, וואָס די רומענישע רעד-
גירונג האָט אין יאָהר 1916 אַפּגעשיקט קיין מאַס-
קווע, בעת די דײַטשע אַרמעע האָט פּערנומען דער-
מעניש. דער אוצר איז בעשטאַנען פון 1700 מיל-
יאָן קאַסעטעס מיט גאָלד, פאַנקאַטען און סײַ-
דער שטיינער. די ראַטער-רעגירונג דערקלערט, אַז
דער אוצר געפינט ויך אין וויכערקייט און פאַר
רעכענט, אַז ווי האַלט איהם ווי אַ משפּון פון
קומענדיגע אונטערה

בעשמי'גם דער שטאָם-ראָם איז דער ערשטער לעזונג.

סיון תרפ"ו

סעצ. פאר אידען, באו, העלי און לינגען קרענק
קאנסאנאמינער 9, סעלעק 27-81
פארשטיינען 12-11 און 5-7, קעגן אידן
און לעשניקע, בערלינער 17 און 10-11 און 2-8

אין דער זעלבער שעה האָט אַ דונער געטראָפֿן
מען אין דאָרף סאָנזשעסטשאַ, הינסער אַנדזשעיער
ס'איז פֿערברענט געוואָרען דאָס אַלערמגעזען אַ
אַנדווירט העללעך קאַטלאָאָסקי. קאַטלאָאָסקי אַליי
איז בעת דער רעטונגס־אָקציע פֿערוואַנדעט גע-
וואָרען.

א חוץ רעם האט די נעזעלשאפט אינגערער
רעגט אין פערלויף פון דער בעריכטסצייט איבער
הונדערט עפענטליכע פארלעזונגען, דערין עטליכע
אקאדעמיעס, ליטעראַרישע אָועגען און פריה
מאָענעס.

צום סוף את נעוטה'לם נעו'ת'רע א ניע פע
האל'לונג פון פאל'גענע' היה: ברא'ר, בא'רנש'ט
ויל'ברע'ר, שו'אר'פער, סא'מפ'ורסן, הע'רש'פער
און סא'בא'ספלא'ט און א רעוויזא'נס-קא'סיסע
ר'ר' פער'ואן.

פראווינצער מעשה'לעך.

קאנסטאנטין מאכט זיך לוסטיג מיט ר' יאסעלע'ן און מיט זיין בחור'שער בלח

— חס ושלום! — א וואונדערליכע זעקס וועט, ווי א גאנצער און קאפ...
— און די בענקלעך וועט זיך אויך לאזן לעבען? —
— וואס רעדט איהר, ר' יאסעלע, וואס האט זיך די בענקלעך?
— און הייסער קראפנק?
— חס ושלום...
— אט אזוי האט קאנסטאנטין א לענגערע צייט געהאט א שפעטליכע מיט טויבען יאסעלע, ביז עס האבען זיך נישט צו איהם א נעם געטון די אסמ'ע לצים פון שטעטלעך:

געווען איז עס צווישן פסח און שבועות, די צייט אז א געהרגעטע מען דרעהט זיך ארום און מיטן מארק פאר דער „פאטשעקאלע" פון טראמאזי און מ'זוכט עפוי, וואס אויפצוטון קומט גאר אונטער דער טויבער יאסעלע, חברה ווינקט זיך אפער, איינער טרעט ארום פון דער סחנה: גוט מארגען ר' יאסעלע!
— איך? — פון ביתהמרש געה איך — ענטפערט יאסעלע.

— און וואס מאכט איהר עפעס?
— אנהייבען געה איך, צו מ'ין אסתר וואס? געה איך, געבן א שלאף מענטש
— כ'האב פאר איך א וואילען שרוך, ר' יאסעלע...
— יאסעלע, כאטש ער איז טויב, ווי די וואגער, דאס ווארט „שרוך" הערט ער אבער מילדעווייט. עפענט ער אויף דאס מויל, ווי ער וואלט געוואלט אזוי ארום בעסער הערען, ציט עקשניד'דיג מיט אין האנד דאס קאנערבערעל:

— וואסארע שרוך, הא, אגאלמנה, א מידעלע? — א גרושה, ר' יאסעלע, א גרושה.
— קוועקעלט זיך יאסעלע א ביסעל:
— איך עס נישט אסאל שטחמאר, בעריל-שטאם ווייב?
— ניי, ר' יאסעלע, נישט קיין היגע פון לוסט'דיקע איז זי...
— וואו קען מען זי ווערן?
— קומט אריין צו מיר, היינט נאכמיטאג, ס'איז מיין א שטחמה...
— געהט יאסעלע אהיים, וואשט זיך אפ, טוט זיך אן דאס ווירענע היטעל און שטעט פארן פענסטער און רופט מיט דער האנד יערען דורכ' געהער:

— הא, וואלט מיר געוואר זיין, נאך ווייט צו מיטאג? —
— חברה לצים שטעהן דערווייל נישט לערנ, מינעמט איינעם, א בחור, מיט איהם אן א פארק אויפן קאפ, א קליר, א יאקע און די בלח איז פערטיג.
— יאסעלע, אז עס האלט ביי א שירוק, האט ער זיך נישט לויב צו פערשעטונען קומט ער פינקטליך, ווארפט אויפ'ן אויף דער „בלח":
— ס'איז נאך א ליטשישע „נקבה", איז עס נאך...
— אזוי גרויס בריליאנט וואלט איך האבען, ר' יאסעלע...

Dr. H. Wołkowyski
וואכאדניץ 57 (צענדלינגא 19)
טעלעפאן 37-70
אפציעל ארצט פאר הויט און וועגערשע קראנקע, וועגער-שוועכע, בעהאנדעלע מיט קווארץ-סטראלען.
הויפט און פון 2-1 און פון 8-4 אונטער. פאר פרויען פון 3-4 און א סטאטיקען ווארע-וואל.

און רבונה שיינריל, וואל זיין אפגעשנידט, איז געשטארבען, האט זיך יאסעלע, איהר מאן, ארום געדרייט און פארק און יעדען אריינגעשרינגען אין די אויערען אריין:
— הערט עס, אז כ'האב דאס רערלעכט, וועל עך משה'ן אויך רערלעכען...
— א צופרידענער איז ער אהייסגעקומען פון דער לוי, א צופרידענער איז ער אפגעוועסען די שבעה און מיט הנאה האט ער אונטערהערט די פער שירענע שרייבן, וואס מ'האט איהם אפגעשלאגן... ווער עס איז דער יאסעלע? — ביטע שעה!
פאלר וועט ער איך שטעהן פאר די אויערען:
— יאסעלע איז טויב ווי א סלופ. יאסעלע איז געהווענער, דוואדקא און ווען נישט דער פעטער יאסעלע, א רוח אין זיין גנב אריין, וואס האט ביים רוגי געשאסען מיט חוירקאטאפאלעך און ביי שטחמארפאל מיט קאנערבערעל הירוש, וואלט ער בעשטימט געווען „א מלארשי פאר אפיצער"...

— יא, יאסעלע האט טאקי מיט גרויס-באור אפ געדינט ביים רויסישען סלכות וויינע 18 יעהרליך מיט געמאכט דעם רויסישערקישען קריג, טויב געווארען, פריי געווארען, אהייסגעקומען און אפגעוויפן פיהר רען א גייע סלחמה מיט... רבונה שיינרילעך... נאך דאס מאל האט מען שוין נישט געשאסען נישט מיט קיין חוירקאטאפאלעך און נישט מיט הייסע הירוש נאך מיט וואונדערלעכע, מיט בענקלעך, מיט הייסען קראפנק אזוי לאנג און אזוי פרייט, ביז יאסעלע האט מנצח געווען און... רבונה שיינרילעך בערגאבען...
— יאסעלע איז געווען א גביר עצום, געהאט א שלל מיט נאך איינגענומען אין סלח'דיקען צוויי גרויסע „עקאטערינעס", 5 דרייער קערפלעך און אפשר 50 פאפירענע פינגעל... דאס איז איהם נאך געבליבען ארעט פון די מלחמה, וואס ער האט געפירט און מיט דעם מלחמה האט ער נאך רבונה שיינרילעך געוואלט א חתן ווערען... און אזוי ווי ער איז געווען טויב אין אללי, מיט די אייגענע אויערען האט ער נישט געקענט שערען די מעלות פון די אלע בלח'ים, וואס פערשירענע לצים האבען איהם אפגעשלאגן, האט יאסעלע מיט איין האנד זיך צוגעהאלטען דאס קאנערבערעל ריל און מיט דער צווייטער צוגעהוואנקען דעם ער שטענדיגעסטען דורכגעווער:

— הא, וואס וואנט ער?
— ער וואנט, אז די בלח איז א יפת תואר; זי האט א פאס, ווי א טויער...
— און וואס נאך וואנט ער?
— ער וואנט, אז די בלח איז רייך, ווי קרח אין דער ערד...
— שטעט יאסעלע און גלעט זיך דאס קאנער בערדעל און דער גאנצער סלח'דיקען קארטשעט זיך איהם פון הנאה:
— עי, געה שוין, געה; זי וועט מיך נישט וועלען, אגאלטען מאג...
— וואס הייסט, זי וועט נישט וועלען? — זי וועט הלשן! — איהר ווענט דאך קיין ענד'הער, א יוד נא פאז, א שטיקעל גניד, וויפיל געלר האט איהר, ר' יאסעלע?
— ווער, איך? איך האב אזוי גרויס, ווי צווי יעקאטערינעס, 5 דרייער-קערפלעך און אפשר 50 פאפירענע פינגעל.
— פש... אט אלס הייסט וועלען, נאך אסאך וועלען! — זי וועט משה'ן ווערען פאר וועלען!... שטעט ווייטער יאסעלע און ציט איהם דאס קאנערבערעל: און מיט קיין וואונדערלעכער וועט זי זיך נישט ווארפען?

דער דאמאטישער אינטערוויו מיט באראן הינעפעלד.

(ענער פון 3-טע ווייט)
אגערע פליהער מיט די צייטונגס-לייט האט זיך פערענדיגט, דאן האב אויך מיר אפגענומען מיט פרישען סוס, און האב נאכאמאל געבעטען דעם באראן, אז ער וואלט מיר ענטפערען אויף דער פראג, צו זיין מוטער איז א יודישע פרוי.
עס ווייזט אויס, אז דער באראן האט נישט געוואלט מיט מיר ווענען דעם רעדען עפענטליך, און דער אנהענגענדיג פון אזוי פיל צייטונגס-מענער שוין און פראמינענטע נידעריקער פערזענליכקייטן טען און ער האט ווידער אפגעפאנגען שרייען, אגער אויפגעוועקטער, שטאמעלענדיג אומפערשטענדליכע ווערטער.

דא איז שוין צוגעגאנגען צו מיר דער מעיאר און איך גראדער וועלען, דער נידעריקער אפיצ'ר יעלער קבלה-פנים-מאכער, און האבען געווען צוויי פאליציי-לייט, וואס זענען געשטאנען ביי דער טיר, אז זיי וואלטן מיך אהעקפיהרען, פרי איך וואלט נישט מעהר בעלעסטענען דעם חשוכן, נאכט.

— מילא, איך בין גרייט געווען דערצו (א ברירה האב איך געהאט!), אבער איך דעם מאכענט איז צו מיר צוגעלאפען דער באראן און אפגעפאנגען מיר ביי דער האנד, האט ער געשרייען, אז ער וויל מיט מיר רעדען אי נא פערנערען ציטער.
— וואו איז מ'ין פרוי-וואס-צו-מיר? — האט ער געשרייען און ווען מען האט איהם דערויף אפגעוויזען, האט ער האלטענדיג מיך ביי דער האנד—געפיהרט איבערן לאנגען קארירדאר פון האטעל איך האב אבער קיין ברירה נישט מעהר געד האט, און איך בין מיט איהם אריין און זיין ציטער... אייניגע פערזאנען זענען מיטגעקומען מיט אונז, אבער דער באראן האט קיינעם נישט אריינגעלאזען און האט פערשלאסען די טיר הינטער אונז.

— אלוא, וואס ווילט איהר פון מיר? — האט ער זיך צו מיר געווענעט, מיט א האלב ביווער אי נא האלב בעטענדיגער שטייט.
— אלץ וואס איך וויל, איז, אז איהר וואלט מיר ענטפערען אויף דער פראגע, צו אייער מוטער איז א יודישע פרוי?
— פאלד, איין מאמענט, איך מוז מיר דאס ערשט איבערליינען, — האט ער געענטפערט, זיך פער-טראכטענדיג און ענדליך, נאך א וויילע האט ער צוגעבעטן:
— ווילט איהר נאך וויסען?

— צי ווילט איהר טאקע א דייטשער מאנארכיסט און א מיטגליד פון דער דייטש-נאציאנאלער פארטיי?
— יא, איך בין א מאנארכיסט, און א געווענער פון אלע צושטערענדע עלעמענטען אין דייטשלאנד. איך בין אויך א מיטגליד פון דער דייטש-נאציאנאלער פארטיי, — האט ער האלב-יודישער פאך ראן צוגעגעבען.

— ווייסט איהר, אז די דייטש-נאציאנאלע פאר-טיי נוצט איצט אויס אייער אטלאנטיק-לופט-דרייער פאר אנטסעמיטישער פראפאגאנדע? — האט איך איהם ווייטער געפרעגט.
— ניי, איך ווייס דאס נישט, און איך בין געגען דעם. איך בין בכלל געגען דעם, אז אונזער דער-פאלדיריכע פלוצ-דרייער וואלט איינגענוצט ווערען פאר וועלכע נישט איז פאליטישע אידעען, — האט ער מיר רעדקלערט.
— צי איז עס אמת, אז די דייטש-נאציאנאלע פארטיי האט איך אריינגעשטעלט אויף ווער קאנ-דיראטעריאטע אלס רעפוטאט ביי די קומענדיגע האלענע צום דייטשען רייכסטאג?
— ניי, דאס איז נישט אמת, — האט דער פאך-ראן קאטעאריש געליקענט.
— פאר-סקי.

— כ'בעט דאך וואלט מיר געוואר זיין, פאר-דאס האט זי זיך גע'נטן סימן סאן?
— פערשטעהט איהר מיר, ר' יאסעלע דער מאן „איהרער" איז געווען א דעבילאק, א דירעקט-לינער ער האט נישט געוואלט עסען, וואס ווי האט איהם דערלאנגט האט ער איבערגעלאזט... און „ווי" פערשטעהט איהר מיר, ר' יאסעלע, האט ליב א סאן צו פילנעווען...
— גוט, אויב זי וויל, בין איך מסכים, — און יאסעלע שטעלט זיך אהעק עלענאנט און ציט געוואלדיג דאס קאנערבערעל:
— הע, זי ווילען מיט מיר חתונה האבען?
— ר' „ווענע" גיט א גרויסען שאקעל סימן קאפ...
— ווען?
— וואס הייסט ווען, מיטש זיך אריין דער קריב, שוין פאלד!

— עי, שטייכעלט יאסעלע צופרידען, מוז איך דאך אהייסנעהן, די שטוב אויסקעהרען, די בער טען אויפגעטען...
— געהט טאקי אהיים, ר' יאסעלע און פאר-נאכט קומט אריין מיט אביסעל „קנאדירעק" אין דער טאש און מיט עפויס אויפגעצויבענען... יאסעלע האפסט ארום, ווי א וויינער-מאנשיק און חברה קייקעלט זיך פאר געלעכטער.
— פארנאכט קומט יאסעלע אן מיט א פלעשעל „זשיינאק" און מיט 22 פעפערמינדיק-כלעך.
— פיי דעם „קריב" פרגעט שוין ליכט, ר' „פלח" ויצט שוין אויפגען, צום טיש געגרייט, מ'ניסט אן א גלעזעל, מ'סרינקט לחיים, מ'ווינטשט זיך מול טוב, מ'נעכט א טישטור, מ'בייגט עס אן צו 4 רעדענער און מ'פיהרט מיט מול דעם חתונה-דור.
— יאסעלע אונטער דער חופה מיט דער „פלח" מרת הפחור שלמה בן מאיר...

— יאסעלע איז נאך זשוואווע, ער צופרעכט דאס גלויב מיט איין קנאק, נישטשה, ביים רוגי, צו גוטען געדאכט, האט מען נאך גערעכערט קונצען פעווינען, וואס קומט אבער ארום, אז פאלד נאך דער חופה איז די „פלח" געלס געווארען; — זי איז עפויס אנטלאפען מיט א פרעמדען מאנש פערשוין, — אזוי האט מען איהם דערזעהלט אין יאסעלע לויפט ארום מיט אקיל אין קאפ: נא האסטו! — טאמער האב איך געהאט וועגן, רבונה שיינרילעך, האסטו ריר יעצט א לאב סאמיסערקער שלאק! און וואס וועל איך יעצט טון?
— ווער ווייסט צו זי וועט מיך יעצט וועלען כאטש אפ'נאט?...

קאנסטאנטין.
Dr. med. I. Wajenberg
CEGIELNIA 47, Tel. 26-02.
אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל פאר דאגנען-און-דער-קראנקהייטען, בעטטארהאלטונג-און קינסטליכע בערג-ווען, נעמט אן אין דער לעטשטיגער ווערשער 17 פון 6-7. אין דערהיים פון 3-5 נאכמיטאג.

ODCISKI
KLAWIOL
WISMA BIELSKA

ער סייג סינג די גרעסטע האמארייטע-מורמע אין אמעריקא.

דאס איז אבער נאך א צייטווייליגע קאמער, וואו ער פערברענגט בלויז די ערשטע צייט פון זיין אנטקומען. ביז וואנען ער ווערט א רעגולערער א-רעסטאנט, גלייך מיט אלע אנדערע, דארף ער נאך דורכמאכען אייניגע נויטיגע ארבייטען, מען געהט איהם ווידער פאר אגאנסטערוואונג צום דאקטאר, מען אויסערטוונט זיין נייטשען צושטאנד, מען גיט איהם אנטקומען פון וויינע קענטעניש, מען פיהרט איהם אוועק צום גלח פאר א געשפרעך מען געהט אראפ וויינע פויגער-צייכענס, מען פא-סאגראפירט איהם אין עטליכע פאזעס, און ערשט נאכדעם פערשטימט מען, צו וואס פאר א סאגס ארבייט ער איז פעהיג.

די צייט, וואס דער ארעסטאנט פערברענגט אין דער אינוואטער קאמער אין דער 13-דער גאלעריע, איז לויט דער אלגעמיינער מיינונג, די ערנסטע צייט אין זיין לעבען, ווייל די איינוואקסירט די שטעטליכע, די פערזענלעכע קאלטע רויט קעלטיש אין דער שטייגערנער קאמער, דריקט ווי א שווערע מאסע אויף דער נשמה ווען מען וואלט לאנגע צייט האלטען אפערשפארט דע מארעסטאנט אין אומאן מיט אפגעווערעטער קאמער, וואלט ער ווארשטייליך אראפ פון וויינע; אזוי פלעגט סאקע פארקומען מיט פיל, וועלכע וועגן פערשפארט אין אינוואטע קאמערען.

דאס, אין סינגסינג, איז די 13-טע גאלעריע בלויז א צייטווייליגע וואונג פאר די נייע, און דאס איז דער ארעסטאנטען און עס פארדערען זיך דער-פער פערשידענע ארבייטער. א פראסטער מענטש, וועלכער קען נישט קיין סלאכה און איז נישט געד בילדעט, מוז דאס די שווערע פוישע ארבייט; א אינטעליגענטערער, וועלכער האט א פראפעסיע, פערקומט א פאסיגע נייטשען ארבייט, אויב ווא ארבייט איז פעהראן אין סינגסינג; א שוואכער קריגט א גרינגערע ארבייט א.א.וו.
סינגסינג איז א פערנער וועלטעל פאר זיך, מיט א בעוועגערען איינפארמיגען לעבען; עס וועגן דאס פעהראן פמעס אלע איינריכטונגען, אנטשאל-מען אין אונטערגעהאנגען, וועלכע מיר געפינען אויסער דער סורסע-וועלט.

דאס איז דער ארעסטאנטען שפעטער יעדער ארעסטאנט יענע גאלעריע מיט א שווער, או זיך גאלעריע האט דעריבער וועהר א שלעכטען נאמען, דורכדערען זיך דורך די טירען איז אסאל געווען שטרענג פער-פאמען אין סינגסינג; איצט ווערט שוין דער אסאל-לייגער פערבאט נישט אפגעוועהט.
נאך דעם, ווי מען בעשליסט, וואס פאר א סאגס ארבייט דער נייער ארעסטאנט דארף טון, גיט מען, איהם א נייע קאמער אין איינער פון די 23 גאלעריעס, וואס וועגן פעהראן אין סינג-סינג.
די ארבייט, וואס ווערט דורכגעפיהרט אין סינגסינג פון די ארעסטאנטען, איז וועהר פערשר-דעמאנטיג: דאס וועגן פעהראן פערשידענע סאגס מען אונטערגעהאנגען און עס פארדערען זיך דער-פער פערשידענע ארבייטער. א פראסטער מענטש, וועלכער קען נישט קיין סלאכה און איז נישט געד בילדעט, מוז דאס די שווערע פוישע ארבייט; א אינטעליגענטערער, וועלכער האט א פראפעסיע, פערקומט א פאסיגע נייטשען ארבייט, אויב ווא ארבייט איז פעהראן אין סינגסינג; א שוואכער קריגט א גרינגערע ארבייט א.א.וו.
סינגסינג איז א פערנער וועלטעל פאר זיך, מיט א בעוועגערען איינפארמיגען לעבען; עס וועגן דאס פעהראן פמעס אלע איינריכטונגען, אנטשאל-מען אין אונטערגעהאנגען, וועלכע מיר געפינען אויסער דער סורסע-וועלט.

האבען איך געקראגען א פאסיגע פערשעפטיגונג. מיט איין ווארט, מען וועט אין סינגסינג אויסצוגען דעם ארעסטאנט אזוי גוט ווי עס איז נאך מעגליך, און עס פערשטעהט זיך, אז יעדער מענטש קען טון אפגעסטען דאס, צו וואס ער איז צוגעוואונט און צוגעגרייט פון פריהער.

אין סינגסינג איז אויך פארהאן אגאנצ'יגער „ארעסטאנט", א פלאץ, וואו מען האלט געד וועהר, בייסען, רעוואלוציערען, נאדאפאסעס פאר א פאל פון אגאנצ'יגער, ווי איהר וועט, א פולשטענדיגע מלוכה מיט אלע „פייטשעקעס". די „מלוכה" לעבט אויך אגאנצ'יגענארטיגען לעבען.

דער ארבייטס-טאג הייבט זיך אן פונקט 8 א וויינער אין דער פריה און דויערט ביז 4 א וויינער פיינאג מיט איין שעה פאר עסען. אויב איינער פון די ארעסטאנטען פילט זיך צו אר-בייטען, ווערט ער פערשטאפט מיט דעם, וואס מען געהט ביי איהם צו געוויסע רעכט, צום ביי-שפיל, דאס רעכט צו שוויבען פרעס, צום וויינע קרייבן, דאס רעכט אויפצוגעהטען פרייז אין די ערלויבטע שעה, דאס רעכט אויסצוגעבען א געד ווייטע סומע געלד אין קראס א.א.וו. אויסער דעם ווערט און ארעסטאנט פעררעכענט אלס אגאנצ'יגער פון גראד „ב", דאס „צ", אנטשאט א „א", און דאס גיט איהם שוין קיין רעכט צו פערפרייט ווערען פון מורמע אידער זיין טערמי-ענדיגט זיך. די שטראפען וועגן נאנץ ווירקאמע; זי ווירקען שטארקער ווי קארצערס, קלעס און אנדערע אוועלכע שטראפען פון די מורמעס אין די אסמאליגע צייטען.

(סוף קומט)

וואַנעלדיגע רוישישע מיליאָרדען.

(נערע פון 3-טע ווייט)

פרי אויסצוגעפונען אַ ויכערען אַרם, וואו צו בעד האַלטען דעם אַזער. אַבער ווען מען איז געקומען צוריק אויפ'ן וואַקאל, זענען די וואַנעלדיגע מיט נאָלד שוין מער נישט געווען: עס'ן האָט בעד פוילען די באַהרדעמטע זי אַפצושטעלן קיין אַססעסאָר. אַזוי אַרום איז דער אַזער אַריבער אין די הענט פון קאַלטשאַק, וועלכער האָט אויך אַרום געוואַנדערט פון אַרם צו אַרם און דער אַזער איז שטענדיג מיט איהם מיטגעווען. בערך אַ העלפט פון דעם געלט האָט ער אַפגעשטעקט קיין וואַלד-וואַסאַק, צו בעצאָהלען פאַר קריגס-מאַטעריאַלען. אַבער נאָר אַ קליינער טייל דערפון איז אַנגעקומען אין דעם בעשטימטען אַרט. דער אַססעסאָר סעמאָנאָו האָט פאַר זיינע אייגענע צוועקען אַפ-געשטעקט אַ וואַנעלדיגע פון דעם טראַנספּאָרט.

דער נאָלדאָר, איז וואָס ווייטער אַלץ מער צושפּילטערט געוואָרען: 80 מיליאָן זענען פאַר מלחמה-לייזונגען אַוועק קיין אַמעריקאַ, יאַפּאַן פראַנקרייך און ענגלאַנד, 30 מיליאָן זענען פאַר האַלט געוואָרען אין די יאַפּאַנער בענק, הונדערט מיליאָן - אין די אַמעריקאַנער בענק אַלס משכנתא פאַר קרעדיטען. און נאָר אַרום 90 מיליאָן איז געבליבען אין וואַלד-וואַסאַק. דער אַנדער חלק פון דעם קאָנזאָנער נאָלד-אָזער איז וויער פאַטאַל געוואָרען פאַר דעם גורל פון דעם אַרמיראַל קאַלטשאַק. איין טאָג איז ער אַרויסגעפאַהרען מיט זיין שטאַב און מיט דעם טראַנספּאָרט נאָלד פון אַססעסאָר. אויף דער סטאַנציע, "טאַטאַרסקאַיאַ" איז פאַרגעקומען אַ צוואַר מענשטליש פון צוועק, בעה וועלכען עס זענען דערהרגעט געוואָרען 80 סאַלאַדאָרען, 8 וואַנעלדיגע זענען פערברענט געוואָרען און דער נאָלד-אָזער איז צושטעקען געוואָרען איבערן גאַנצען ראַיאָן. די טשעכאַ - סלאַוואַקען האָבען דאָן עס גע'ירשט'ט און ווידער דער מיט אויסגעקויפט פון דער רויטער אַרמעע, וועלכע האָט זי געלאָזט אַפצוהיטן אַ היים. פערשטעט וויד, אַבער, איז נישט דער נאָנצער אַזער איז אַנגעקומען קיין מאַסקווע, אויפ'ן וועג איז ער אַ הויפּט ביסעל אַפ-געשפּילטערט געוואָרען.

אין 1920, האָט רוסלאַנד פערמאָנט נאָלד און ווערט פון אַנ'ערד 40 מיליאָן ראַלאַר. דאָס איז געווען די צייט, ווען רוסלאַנד איז אינגאנצען אינאָלירט געווען פון דער גאַנצער וועלט און האָט פון קיינעם נישט בעקומען קיין הילף. דעמאָלט איז זי געוואונען געווען צו צאָהלען פאַר אַלץ פון איהר אייגענעם אַזער און אַ גרויסער טייל פון די 40 מ. איז אַוועק קיין אויסלאַנד. אַ סך נאָלד איז אַוועק דורעכט קיין אַמעריקע, און דעם צעהנלינג יאָר פון 1914 ביז 1924 האָט זיך אַמעריקאַס נאָלד-בעשטאַנד פערנעמערט דורכ'ן אַריינגעקויפן מענעם נאָלד אויף 2 מיליאָרד ראַלאַר. און, פער-שטייט וויד, אַז וויער אַ חשבון אַרם אין דער ראַד-יווער סומע פערנעמט דער רויטער מלוכה-אָזער. און אַזוי אַרום האָט די רויטער נאָלד נאָך אַ סך טשונג'דיגע אַוואַנטורעס, געהיימישפּילע וואַלד-נישען, נאָך מלחמה און קאָאָסטראַפּעס און פער-ברעכענעם, סוף פל סוף געפונען איהר דאָס איז געוועלכע פון די אַמעריקאַנער בענק. די וואונדערליכע געשעכטע פון דעם רויטשען מלוכה-אָזער איז אַנאָינטערעסאָנטער קאַפּיטל פון דער וועלט געשיכטע און וועט נאָך בלי ספּע בעהאַנדעלט ווערען.

—:0:

וואַנעלדיגע רוישישע מיליאָרדען. דער מאן האָט נאָך הפנים בעקומען אַ פאַר זאָלעסעם אין קעשענע אַרין און דאָס פאַרפאַלן איז וויד צו-גאַנגען בשלום.

נאָך דעם נט האָט סענאַל חרטה געקראָנען אויף דעם גאַנצען עסק און האָט זיך ליבהאַבערן ערקלערט, אַז חתונה האָבען מיט איהר וועט ער טאָק נישט. ער האָט איהר אַנגעלאָכט אַ פול פנים און אַרויסגעשטעלט אַ פינג'.

צו דעם גאַנצען עסק האָט זיך צוגעקוקט איהר ברודער, וואַנעלדיגע, וועהערנדיג זיין שווער-טערס בושע האָט ער בעשלאָסען, אַן איהר פער-פיהרער צו נעמען נקמה.

אויף איינער פון די ריאָהאַפּטישער נאָמען האָט ער צו איהם 5 מאל אויסגעשטעלט און אַלץ וויד געמאָלדען אויף דער פאַלציי. אַ שווער פערוואַנדערטער געפונט וויד סענאַל און די ריאָהאַפּטישער שפּיטאַל.

א רייכען יידישען סוחר, צו 19 יאָר האָט זי חתונה געהאַט. ביי 21 יאָר האָט זי געוואָרען, קוים צוויי יאָר האָט דאָס קינד געלעבט. די מאַטער האָט איהר קינד שטאַרק ליב געהאַט, און ווען עס איז געשטאַרבן איז זי פאַר גרויסע צרות משוגע געוואָרען. עס דאַכט זיך איהר אויס, אַז דאָס קינד לעבט. אַבער זי איז נישט דעם קינד'ס מאַטער, גור זי, די מאַטער, איז היינט אַ קינד פון דריי יאָר און שפּילט זיך מיט יענעם קינד, ווי קינדער צווישען זיך.

מיט איהר שכל און מיט איהר אויפפיהרען וויד דערמאָנט זי אַ קליין קינד און האַלט אין איין שרייט, אַז "אָ קינד איז דאָס גליקליכסטע בע-שעפּעניש אויף גאָט'ס ערד". איהרע אינטימיטעטען אונטערשיידען זיך מיט די געפיהלען פון אַ קינד דאָמיט, וואָס זי זענען ווידער. דאָס כאַראַקטעריסטישע ביי דעם אַלעמען איז נאָר דאָס, וואָס זי די מאַטער, עסט נישט מער, ווי אַ קינד פון דריי יאָר און זעהט פערעכטיג אויס.

אַ שווער לונגען-קראַנקער 18-יאָהריגער יידישער יונגעמאַן אויס סאַלאַטווינג, אַט דער דאָזיגער יונגעמאַן האָט מיט אַ פאַר חרשים צוריק פערנוואַלטיגט זיין אייגענע מאַטער. ווער קראַנקער זעהט אויס ווי ער זאָל געווען אַלט זיין 30 יאָר. שעהן צונויפיקעלט, האַרטע מוסקלען מיט אַ אוי-פערנוועהליכער קראַפט.

דער שגעון פון דעם קראַנקען בעשטעהט דע-ריין, וואָס ווען ער דערזעהט אַ פרוי, וואַרטט ער זיך אויף איהר... מען טאָר אין זיין אַנוועזענהייט אַפילו נישט רעדען פון קיין פרוי, ווייל ער ווערט באַלד ווידער. ער געפיינט זיך דערום אין אַ בעזונדערע ציימער און קיין פרוי איבערטרעט נישט די שוועל פון זיין חדר.

עמא.

ברידער נעמט נקמה פאר זיין שוועסטערס בושה און שיסט איהר פערפיהרער

נערערט איהר ביטער האַרץ, וואָס זי האָט נישט אַלץ אויסצושטעלען צוליב איהם, האָט ער איהר אַ עצה געגעבען, זי זאָל וויד נטין מיט איהר מאַן. ער האָט איהר הערפליכע פערזיכערט, אַז הייבט נאָך דעם נט וועט ער מיט איהר חתונה האָבען. דאָס ליכטוויניגע ווייבעל האָט דאָס מסכים געווען און איהר מאַן געשטעלט אַ פראָפּאָזיציע, זי צו נטין. אויך דער מאַן האָט געוואָלט פסור ווערען פון זיין הייב דער "צרה" און האָט מסכים געווען צו אַ גט, בתנאי אַז אַלע קאָסטען וואָס זענען פערבונדען מיט דעם גט, זאָל דאָס ווייבעל רעקען. סענאַל אַלס איהר ליבהאַבער איז טאָק אויסגעשטאַנען אַלע

פון לעמבערג שרייבט מען: און ריאָהאַפּטישע, האָט אַ נעוויסער וואַנעלדיגע אויסגעשטאַנען אויף זיין חדר יעקב סענאַל 5 רעוואַלוער-קולען אין מיטען דער גאָס און נאָר דורך אַ צופאַל איז סענאַל געבליבען לעבען.

וויס האָט זיך אַלץ געמאָלדען אויף דער פאַלציי און וויד מורה געווען אין דער שולד. נידער האָט ער עס צוליב נקמה אַן סענאַל, וועלכער האָט פערפיהרט די שוועסטער פון וויס און זי דאָן, "אָדעקעוואַרען".

אין וויס שוועסטער, אַ יונג, שעהן און גער-בילדעט מיידעל, האָט זיך מיט אַ צייט צוריק פער-ליבט יעקב סענאַל. ער איז מיט איהר אַרוםגע-גאַנגען אַ לאַנגע צייט און קיינעם איז שוין אפילו נישט איינגעפאַלען, אַז ער וועט מיט איהר נישט חתונה האָבען. חתונה האָבען זיך, "אָרומגע-שלעפט" ביי טאָג און פרינאכט, אַזוי לאַנג, ביז די ליבע האָט געפראַכט פירות... און סענאַל האָט געראָהט נאָך צו ווערען אַ טאטע פאַר דער חתונה. דאָס אַבער האָט דאָס פאַרפאַלן נישט דער-לאָזט און פערל. ווי איז אַרום בשלום פון צו ווערען אַ מאַטער און איז בלויז אַפגעקומען מיט ענטהערשט און מיט בושע, ווייל סוף פל סוף קאָן אַזאָ מעשה נישט בלייבען בסוד און צופיסלעך האָט מען זיך דערוואוסט, וואָס דאָ איז פאַרגע-קומען. וואָלט נאָך אַלץ גוט געווען, ווען סענאַל זאָל מיט איהר געווען חתונה האָבען, אַזוי ווי ער האָט איהר בעה מעשה צוגעזאָגט. ער האָט אַבער זיין הבטחה נישט צוגעהאלטען און איז אַ שעהנעם פריהמאָרגען האָט ער זיין געליבטע אַוועקגעוואָר-פּען. מען קאָן זיך ליכט פאַרשטעלען די פערזיכער-לונג און די בושע פון דעם מיידעל נאָך דעם ראָוונען געשעהעניש.

מערקוואַרדיגע טיפן פון יידישע משוגעים

אַ דארפס-בחור, וואָס האָט פערקעהרט מיט אַ באַהמ-אַ אומגליקליכע מאַמע-18-יאָהריגער בחור, וואָס האָט פערנוואַלטיגט זיין אייגענע מאַטער

שוין פיל איז גערעדט און געשריבען געוואָרען וועגען דעם פאַקט, אַז צוליב דעם פעהלען פון פלעץ אין משוגעים-הויז אין קולפאַרקאָו-לוי-פּען איבער די לעמבערג-גאַסען אַרום משוגענע, וואָס פאַלען אַפּט מאַל אַן אויף די דורכגעהער-גאַסירליך ווערען יענע משוגעים, וואָס זענען אַזוי צו זאָגען געפעהרליך פאַר דעם זייטיגען מענש, הייבט אַריינגענומען אין משוגעים-הויז נישט צו קוקס אויף דעם גרויסען דוחק פון פלעץ, וועלכער הערשט דאָרט.

אַט זענען איינגע טיפּען: אַ יידישער יונגעמאַן פון אַ יאָר עטליכע און צוואַנציג, ביי וועמען עס פינטלעך ווידער די אַריגען, מיט איהם האָט פאַסירט אַ אויספאַרגעוועה-ליכער פאַל.

ער האָט געמליך, מיט אַ צייט צוריק געהאַט אַ געשעכטליך פערזענלעכע מיט. אַ קוה, נאָך דער דאָזיגער מעשה האָט ער צו זיך אַלץ אַנגע-לייבט און פיהלען אַ שוועקליכען עקעל. ער האָט זיין דאָן נישט געקענט בלייבען מיט די אייגענע געדאַנקען אַלץ. ער האָט זיך אַנגעהויבען צו בע-טראַכטען פאַר אַ חיה אַדער בעסער אַ באַהמ אין געשטאַלט פון אַ מענש און איז אַראָב פון זינען. זיין משוגענע בעשטעהט דאָרין, וואָס ער האָט אויפ-געהערט צו גלייבען, דאָס ער איז אַ מענש און מיינט אַז ער איז אַ באַהמ בצורת אדם.

אַפּט גלאַצט ער אַרום אַ פאַר ווידער אויגן און לאָזט אַרום אַ ווידער געשרי, וועלכער איז אין גאַנצען עהנליך צו אַ ברם פון אַ קוה. דאָן בלייבט ער שטיל, אַ טויטען-שווייט בעיטס איהם און אויף זיינע ליפּען צווייט וויד אַ שוים, אַ גריין-געלע, וואָס איז עהנליך צו דעם שוים פון אַ באַהמ...

אַ 24-יאָהריגער פרוי, אַ ליבענסווירדיגע, אַ פאַר פיערדיגע אויגען, בלוט-רויטע ליפּען, אַ גאָלד-באַנדלעך קאָפּ, אויך מיט איהר האָט פאַסירט אַ טראַגישער פאַל: זי איז אַ לעמבערגער קינד, אַ טאָכטער פון

מילא וואָס האָט זי געקאָנט טון, זי האָט פערביטען די ליפּען און געטראָנען אַ אומגעהויר-ערע שטאה אין האַרץ אויף איהר פערפיהרער, וואָס האָט איהר אַנגעטון בושע און יסורים. אין צווישען אַבער האָט זיך אין פערל. ווי פערליכט אַ צווייטער פערשוין, וועלכער האָט מיט איהר טאָק חתונה געהאַט. פערשטעט וויד, אַז קיין פונעם-ריגען שידוך האָט מיט זיך פערל. ווי נאָך אַזאָ פערנאָנגענהייט נישט געטון און איהר מאַן איז איהר מאַכט נישט געפעהלען. אַט האָט זי מיט איהם חתונה געהאַט, פרי, וויד צוגעקען דעם קאָפּ. נאָך וואָלט דאָס פאַרפאַלן ווי אַרום געלעבט בשלום, ווען נישט סענאַל, וואָס האָט זיך דערוויל איבערגעבעטען מיט דעם יונגען ווייבעל, זיין אַמאָר ליבער פלה און איהר אַנגעהויבען אויספאַר-פעררעהען דעם קאָפּ און אַזוי ווי פרויען זענען ווער ליכטוויניג און איהר אַסאָליגער חתן איז איהר טאָק בעסער געפעהלען ווי איהר מאַן, האָט זי אַנגעהויבען צוריק פיהרען מחוקות מיט הי סענאַל, וועלכער האָט זי אַזוי בעטרייערש אַסאָל אַפגענאָרט.

צווישען הי ס. און דעם יונגען ווייבעל איז עס אַזוי וויס געקומען, אַז דער מאַן האָט זיך דער-וואוסט וועגען זיין ווייבעל'ס עסקים, דער שלום-בית איז קאָלע געוואָרען און מען האָט זיך אַנ-געוויפּען קריגען, ווי עס געהערט צו זיין. מערער האָט סענאַל נישט בעדאַרפט, ער האָט דערוויל געוואָרט און דאָס ווייבעל האָט זיך פאַר איהם אויס-

הייט איבערצייגט, אַז איהר ברידער האָט דאָ איצט פיערדיג מיטגעשפּילט.

ווייזט אויס, ס'איז איהם געגאַנגען די קאָרט, ווייל דעם איהם איז געלעגען אַ גאַנצער באַרג מיט מטבעות און באַנקנאָטען.

מעהר האָט איהר דאָ גאַרנישט געקאָנט אינ-טערעסירען - איז זי אַוועק פון טיש זוכען מאַרק'ן. זי האָט איהם טאָק באַלד געפונען אין בוי-פּעט ביי אַ פלעשעל שאַמפאַניער, וועלכען ער האָט געטרונקען מיט סאַלאַמען...

אַלץ איז, אַלזאָ, צוגעגאַנגען, ווי ס'האָט בע-דאַרפט צו זיין. סעסיל האָט דעריבער נישט געהאַט, וואָס אויפצוטון מער אין קאסינא, און זי איז אַוועק אין דער וואוינונג פון דעם יונגען קאַפּיטאַן, פון מאַרעק'ן, הייסט עס, וועלכער האָט געוואוינט אין דער גאַהנעט פון קאסינא.

זי איז אַריין צו איהם, איינגעקראָדענט וויד אין שכנותדיגען צימער, וואו זי האָט בעדאַרפט צו ווארטען, און איבערצייגענדיג זיך, אַז דורך די צוויי אונטערקאָרע שפּעלטלעך אין דער וואונדער קאָן זי אַלץ זעהן, וואָס ס'קומט פאַר אין צווייטען צימער-האַט זי קודם איבערגעלייגענט רוהיג עטלי-כע צייטונגען, וואָס זי האָט געפונען אויפ'ן טיש, און דערנאָך אַ מיט-געוואָרענע, און אויך אַנאָי-געווינגע פון דער אַבסאָלוצער שטיקלייט, האָט זי זיך צוגעשפּאַרט און איז איינגעשלאָפּען מיט אַ טיפּלען שלאָף.

(פאַרשטעלונג קומט).

געוואָלט ראַטעווען און רעהאַביליטירען אַט דעם דאָזיגען נישט-דירעכטנאָטיכען מענשען, וועלכען די גאַטור האָט בעשאַנקען מיט זעהר פיל מעלות, און וועלכער האָט מיט זי געטרעפּענעלט, זיי פער-שווערדיגט אויף פערשידענע שמוציגע זאכען און אַוואַנטורעס.

זי האָט געהאַט געהאַפּט, אַז זי וועט איהם אַרויסציהען פון דער פּלאַטע, אין וועלכער ער איז אַלץ טיפּער און טיפּער געוואַנען. אומבעמערקט איז צוגעפאַלען דער אַווענד, און די זון האָט זיך אַראָפּגעלאָזט צום מערב, אי-בערלאָזענדיג נאָך זיך לאַנגע שאַטענס פון געגנ-שטאַנדען.

ווען ס'האָט אויסגעשלאָגען ניין אַ זייגער, האָט סעסיל אַנגעקלאָנגען אויף דער שטוב-מיידעל און געהייסען זיך דערלאַנגען מיטגא. הונגעריג איז זי נישט געווען, און זי האָט געעסען פאַמעליך און וועניג.

דערנאָך האָט זי זיך אַנגעטון און איז אַוועק אין קאסינא. אין די שפּיל-זעלער איז געווען מוראדיג היים. דער צווייטער עולם האָט זיך געשטופט אַרום די טישען.

לויט דעם געדאַנג פונ'ם פובליקום איז גע-ווען קאסינא, אַז ס'איז אַ וואַנטאָ-טאָג. עס האָט איהר געקאָסט אַ ביסעל מיה אַדורכ-צושטופען זיך צווישען די שפּילער. דער עולם האָט זיך גע'האָנדערעוועט און בעשפּילט מיט פערביסענהייט. סעסיל איידעלשטאַט האָט זיך מיט צופרידען-

פריהער האָט מען איהר אַנגעבאַטען אַכטונג צו געבען אויף די גוואַרדיע-אַפּצירען, וועלכע האָבען שרעקליך געשאַרלאָטאנעוועט אין די עפענט-ליכע פּלאַטען און געפראָוועט ווילדע אַרגיעס. דערנאָך האָט מען איהר בעפּוילען צו נאָכ-שפּאַנירען די פערמאָלענדער, וועלכע האָבען בע-וואוינט אין בערלין.

צו פיר-אין-צוואַנציג יאָר האָט זי געשיקט אויסגעפיהרט אַ געהיימע שליחות אין רוים, און זיך בעזעצט אין פאַריו. דאָ האָט זי בעקומען אַ גייעם נאָמען, און איז פעררעגיסטרירט געוואָרען אַלס איטאַליענערין. זי האָט אויך בעקומען אַ פּלאַמערסטען מאַן אין דער פערזאָן פון אַ פּאָליציי-אינספּעקטאָר, וועל-כע האָט שטענדיג געוואוינט אין פראַנקרייך.

דאָס איז געווען דער גראַף ראַקלאָן. צו פופציג טויזענד פראַנק יעהרליכע שכירות איז געווען פאַר איהר גאַנץ גענוג, פרי זי זאָל קאָנען פיהרען דעם שטאַט פון אַ וועלטליכער דאָמע, וואָס פערגינט זיך אַ רייך, זאָרגלאָז לעבען. איהר בעשטימונג איז געהאַלטען געוואָרען בסוד, און די געזאָנדשטאַט גופא איז געווען מוהיב קומען איהר צו-הילף אין אַלע פאַלען, ווען ס'הא-בען זיך איהר געפאָדערט מענשען, אַדער מאַטער-יעלע הילף.

חויז פערשידענע קליינע זאָרגען, האָט זי אַבער געהאַט איין גרויסע זאָרג און אויפגאַבע: דאָס איז געווען-אַרויסצוראטעווען איהר ברו-דער ראַבפּערט'ן פון דעם שוועקליכען וועג אויף וועלכען ער האָט זיך געלאָזט גיין. זי האָט איהם

דער טאנץ ארום גאלדענעם קאלב.

(ראמאן.)

סעסיל האָט געבענשט דעם גורל, וואָס האָט איהר אַזוי פיל געהאַלפּען אין לעבען.

- וואָס איז זי דעם איצטער? זי איז שיער אַ קייסערינע, וואָס קאָן גאָכע-בען אַלע איהרע קאַפּריזען-אַלץ, אַלץ קאָן זי דערגרייכען.

און דאָן איז זי, ביי דעם אַלעם גיסען, גע-צוואונגען צו בלאָנדזשען פערביי דעם לעבען, און נישט צו פיהרען גומא. די גאַטור האָט איהר בע-שטימט זיין פיהרען אַ מאַנטאָן לעבען...

זי די "גרעפין" סעסיל ראַקלאָן, און פאַקטיש גאָר סעסיל איידעלשטאַט (אַ לייבליכע שוועסטער פון דעם, באַראָן) ראַבערט איידעלשטאַט) איז גע-ווען אַ פּיזיש אומגאַרמאַלע. ווי געזאָגט, האָבען די דאָקטוירים איהר שוין פון לאַנג דערקלערט, אַז זי וועט זיך דאַרפּען אַפ-זאָגען פון צופיהרען אַ גאָרמאַלען לעבען פון אַ פרוי. שוין איז זי געווען, ווי גאָלד, צאָרט, עמ-פינדליך, נאָר די געווענהליכע לייזונשטאַט פון ווייב צו מאַן איז איהר אינגאנצען פערמאָד געווען. מחמת אַרימקייט, און שטרעבונג צו אונגא-העפּיגקייט, האָט זי צו אַכצען יאָר פאַרגעשלאָ-גען איהרע רינסטען דער געהיים-פּאָליציי.

צעלאנטימאכונג

אין מאך בעקאנט דאס איז האב איבערגענומען דאס חדר אויף וואסמאדניא 66 אונטער מיין השגחה. דאס חדר ווערט צוועקגעשטעלט אונטער פערזענליכער השגחה פון איין למודי קודש וואו אין למודי מילך. תלמידים ווערן שוין אנגענומען פון דודיק בן גפית ווער בכלל. איינשרייבען טעגליך פון 9 פרייה ביז 7 און ישראל וויינבערג דער געוועזענער מנהל פון די חדרים וואסמאדניא 70 און 51.

15 מארגעסלאנד

טרוקען, זאמדיגער באדען, בעפלעכט מיט פערשידענע בויער, עס געניצט זיך מיט סאקאלניקער וואלד, 8 מינוט גאנג פון טראמוואי, עס קען יעדער קויפן, ווייל ס'איז שלאכטיש-לענד, ווערט פארזעלירט, וויפיל איינער וויל, אין דאך סלאוויק, געמיידע פאטערמירוש, פאזיציע לאדו Robert Lehman

השבת אברהם

ס'איז מיר פערלויבט געווארען א טיכעל אין וועלכען ס'איז געווען 35 דאלאר און 50 זל. מוזען, ווי אויך 2 וועקסלען: 1 א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער ש. ראזענבוים, צאהלבער דעם 18. אויגוסט 1928, אדרעס: שפיטצאן, שוויצאן שיינפארבער, 2 א וועקסעל אויף 100 זל. אויסשטעלער ד. מישלי-בארסקי, אדרעס: העבער, צאהלבער דעם 10. יוני 1928. די וועקסלען ווערן ערקלערט פאר אומגילטיג, דער עהרליכער פינדער ווערט געבעטען אפצוברענגען צו 5. א. מענדלער, אלטע-שטאט 9. 580

אשרי אדם שומע לין

לשקדעל דלחותי יום-יום כי הולך בחום ילך בשח. אין אז די דארפט ערלעדיגען סאנדאווע זאכען, זאלסטו גלייך קומען צו לויפן אין ביווא

17 פעטריקאווער

דורכגאנג זאכמאדניא 52, יאז ס'ווערט ערלעדיגט און געוויסענהאפט געשריבען לויטן אונטער אלערליי ביטעס קראוואלעס, זאכענפיעטשעניעס אויף אלע שטעט א ווילען, אפערלאציעס צי ווילנע אין קארע אפאזיציעס, אדווא-לאניעס, רעסורסען וועגן דירה אין אונטער-ראזעמשי, וועגן פערסן אין קאמיטאט-רעזענדי און אלע פאליציי-בעזירקען, אקטען אינטער-צווייטע, אקטען דאראוויינעס, קארע ספראוועס, ווי אויך איבערגענומען אין אלע שפראכען, ספעציעלעס פון פאט-א-קאסען מיט זאכענען, מאנעלע, רעכט-קאנטלענעס.

לעטשניצע

בוסעושינער 11, טעל. 37-63, אפען פון 9 פרייה ביז 7 אונטער.

דיר וואלינסקי	נאז, השל, אויערן קר.	4-3
דיר קערשנער	קינדער קרענקשטען	5-4 12-9%
דיר שיפמאן	אונטערדיקע קרענקע.	1-11
דיר לוביטש	הויט-און געזעכט-קר.	1-12
דיר שמירגעלד	נערווען און געשטאנען קר.	2-12%
דיר גאלדבלאט	איינצן-קרענקשטען	1-12
דיר ערשטער	פירונג-קרענקע.	3-1
דיר בערעכאן	פירונג און געזעכט-הולץ	4-3
פאטערמירוש	שפראך-שטעלענען ווי שטאטלעך א. א. ווי פאטערמירוש, קונסטליכע בער-און-געזעכט-הולץ איינצן-געזעכט-הולץ, אפערלאציעס, אויף ערשט-הויט-און געזעכט-קר. אין לאנד-שטאטלעך ווערן אנגענומען אלע ארט שטאטלעך, ווי אויך פלעגט און בלום. איינפונגען נעמען שפראכען. ווי אויך א דענטימשישער קאבינעט.	
דיר זיבערשטיין	צאח-ערשט	2-10 נמ.
דיר ראזשניק	נאז-ערשט	7-3
מאדאראפאטא	קונסטליכע ציח, קראנקע, מאטען א. א. ווי די צעטשניצע איז אויך פלעגט וואסאן.	

Dr. med. Wolf Eychner

פרייען קראנקהייטען און אקוסטיק

זגערזער 11 טעל. 34-72

נעמט אן אין דער לעצטער אקוסטיק 294 פון 12-2 נאכט. און דערויסען פון 8-6

Dr. ADAM GROSGLIK

Al Kościuszki 27

tel. 51-78.

היום און הענטלישע קראנקע רעכטען און ליכט-היל אינאיינעם 16 פון 7-4 און ערשט

אין לענד - 5 זל. א חודש מיט אפטרעגן א חודש, אויף דער פראוויז - 6 זל. א חודש, אין אויסלאנד מיט 30 פראג. טייערער. פארן אינהאלט און טערמינאן די אפטרעגן איז דער פערזענליכער פערזענליכער די ארמיניסטרעציע איז אפען ביטאן און בינאכט.

Pepege

לייווענד-שיך

פארן שפאציר און ספאדט

Gebrüder P. & M. SCHWALBE

85 Piotrkowska 85

פערקויף צו פאבריקס-פרייען

גרוי	22/27	28/34	35/41	42/46
ברוי	3.50	4.20	5.40	6.30
שווארץ	3.80	4.70	5.90	6.70

ווייטער נאך 8 רייכע-אלטיגער אויסוואהל

פון פערשידענע אויסוואהלען.

Obwieszczenie.

Magistrat m. Łodzi podaje niniejszem do wiadomości, że imienne listy płatników podatku przemysłowego za rok 1927, nadesłane przez Urzędy Skarbowe m. Łodzi, wyłożone będą od dnia 1 czerwca r. b. - w myśl art. 80 ustawy o państwowym podatku przemysłowym z dnia 15.VII. 1925 roku (Dz. U. R. P. Nr. 79, poz. 550) - na przeciąg 4 tygodni w biurze Wydziału Podatkowego, Pl. Wolności Nr. 2, pokój Nr. 23.

Osoby zainteresowane mogą przeglądać wspomniane listy w powyżej podanym lokalu codziennie od godz. 10-12. -

Łódź, dnia 29 maja 1928 roku.

Przewodniczący Wydziału Podatkowego (-) L. Kuk.

W.-Prezydent (-) Dr. Edm. Wielinski.

די בעוואונסטע פאבריקס-ארץ-עם-גן-ילדים לעהר-אנשטאלט

אין מודיע, אז אין צוזאמענהאנג מיט דער פערזענליכער נומער 1202/8, אז די עלטערן, וואס ווילן, אז ווערען קינדער זאלען זיך לערנען אין פרייוועטע לעהר-אנשטאלטען דארפן ווערען קינדער איינשרייבען שפעטסטענס ביזן 31-טען מאי. אין געגענמאל דראכט די קינדער איינשרייבען בען צו ווערען אין די שטאטישע פאלקס-שולען. די דאזיגע פערזענליכע איז חל אויף די ביז-איצטיגע תלמידים און נעמט אויך ארום די קינדער, געבוירענע אין יאָר 1921. איינשרייבענען ווערן אנגענומען אין דער שול-קאנצעלאריע טעגליך פון 9 - 2 ביטאן און פון 7 - 4 אין אונטער. געדענקט, אז נאך עטליכע טעג ווענען פערזענליכען פערזענליכע נישט דעריבער דעם אינטערעס פון אייערע קינדער!

אין דער שולע פון

מ.ז. מאזיס, 4 נאזמאיעסקא 4

וואס ווערט געפירט דורך ערשטמאלטיגע פערזענליכע קרעפמען, קען מען איינשרייבען קינדער אלע טאג פון 3 ביז האלב 5 א זיגער נאכמיטאג.

די איינשרייבענען קומען פאר ביז דעם 1-טען יוני ד. י.

ווארנאנג!

אוי ווי עס האבן זיך געוויזען אין שטאט פערשידענע נאכגעמאכטע פערלעכע, מאך איך בעקאנט דאס ג' פאבליקום, אז די עכט-פאטערמירוש פאטערמירוש זענען פערזענליכע נאך מיט דער שול-מאקס

PALMA-PATENT

פאר וואלכע מיר זענען פערזענליכע ביז 3 יאָר. - צו בעקומען איז אלע געשעפטען. - אויסערדעם, בערענען מיר שטענדיג אויף לאגער אין א גרויסען אויסוואהל ניקעל-בעמען, אכטערקאנקעס, קינדער-וועגעלעך, קינדער-בענקעלעך, אויף רעדלעך, מ'ש-בעמען, מעמער-מאס, קינדער-נעבעמע, שאטמאווע אין קאנאדיסקע, מאטראצען קאזעטקעס און טאפמאנעס. בעמל: בעטלעך מיט ווענעלעך ווייט אדער ברויך 17 זל. פאלאנע בעטלעך 14 זל. רעזעלע בעהאנדלונג. פאבריקס-פרייען. זעמליכע רעפארמירן, הורט! לאדו, פאלנאצא 24, טעל. 31-85. רעזעלע!

מעבער

אין קויף און פערקויף

דייטשע, פעלעך, ניי-מאשינען, גארדעראבען, סאמא-ווערן א. א. ווי. און צאהל די העכסטע פרייען נאזמאיעסקא 19 (דויעלע)

אין מעבעל-געוועלע, (פרייוועט-וואוינען שטענדישע 29) ביי מיר איז שטענדיג דא פערשידענע גענוצטע מעבעל אין נומערן צושטאנד צו פערקויפן. 918

Dr. med. E-Szereszewska

Właniowa góra, Willa Krenicera.

קינדער-קראנקהייטען.

נעמט אן פון 10-11 פרייה און פון 4-5/2 נאכמיטאג.

LEKARZ-DENTYSTA צאהן-ארצט

St. GELBERG

זאכמאדניא 15, טעל. 31-08

היילט גאנץ פערזענליכע ציח-און מאנד-קראנקע. צאהן-ציחונג און שמערצען, היילט מיט ליכט-בעשטראה-לונג, ספעציעלע דאבאראטאריעס פון קונסטליכע ציח. נעמט אן פון 7-9 אונטער. צו בילינע פרייען.

לעטשניצע

אין ערשטליך-דענטימשישער קאבינעט

נייערסקא 17 טעל. 16-33.

דיר רעקאמאדאטא	נאז, השל, אויערן קר.	3-11-10-7-6
דיר רעזשנער	הויט-און געזעכט-קר.	2-11-10-7-6
דיר גאלד-שטיין	איינצן-קרענקשטען	2-1-8-7
דיר יאממאן	נערווען קרענקשטען	2-12-10-7-6
דיר ראזענצווייג	קינדער-קרענקשטען	5-4-12-10
דיר פאטערמירוש	פירונג און געזעכט-הולץ	6-5-11-1%
דיר קאנאמאדא	פירונג-קרענקשטען	2-1-5-4-10-7-6
דיר היינבערג	אונטער-דיקע-קר.	7-5-1-11-10-7-6
דיר סאפאטל	רעכטען	6-4-12-10
א. גראדוסטשיק	צאח-ערשט	7-3
ג. ראזעס	צאח-ערשט	2-9

פאטערמירוש, בעל-האנען, קראנקע, מאטען א. א. ווי. ביי דער לעצטער איז געגעבן געווארען א רעזענציע-אינסטיטוט

העלונג פון הויט קראנקהייטען פון קאס (פאדער) מיט רעזענציע-שטעלען, פאר בעשטראהונג און דורכזיכענע-נען, קאמפא-שטעלען, דיעטעטישע, עלעקטראטיק, אלע מעגליכע טעראפיען. א קורס פאר שטעלען. איינפונגען נעמען שפראך (קאנאדיסקע) פון 5-4 נאכט. די רעזענציע איז אויך אפען וואסאן. ווייזט אין דער שטאט.

ערשטליך-קאמפאטיש. גאבינעט

זל. מ. מארקוס נעמט אן פון 7-5 אונטער

Dr. med. A. MAZUR

איערען, נאז, און האל-קראנקהייטען, שטימע-און שפראך-פערלעכע (שטאטלעך א. א. ווי.)

האט זיך איבערצוגען פון נאזמאיעסקא 44 אויף וואסמאדניא 65, טעל. 66-01 (איינגאנג אויך דורך פערזענליכע 46).

נעמט אן פון 11.30 ביז 12.30 און פון 3-5 נאכט.

אנאנסען-פרייען

פארן טעקסט-15 גר.	פרייען און ערב יום-20 גר.	אין דער ווייט 7 שפאטע
אין טעקסט-40	אין טעקסט-60	4
פאר מילימעט-שוור: נאכין טעקסט-10	פאר מילימעט-שוור: נאכין טעקסט-15	7
אונטער דער שטאט 50 פראג. טייערער. אויסל. 100 פראג. מעלדונג-10 גר. א ווארט		